

T.C.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL ÇEVRE BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

SÜRDÜRÜLEBİLİR YEREL KALKINMADA BELEDİYELERİN ROLÜ:

KKTC-YENİBOĞAZIÇI CİTTASLOW (SAKİN ŞEHİR) ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Cem ATAKARA

Ankara-2017

T.C.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL ÇEVRE BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

SÜRDÜRÜLEBİLİR YEREL KALKINMADA BELEDİYELERİN ROLÜ:

KKTC-YENİBOĞAZIÇI CİTTASLOW (SAKİN ŞEHİR) ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Cem ATAKARA

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Nimet Özbek

Ankara-2017

T.C.

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL ÇEVRE BİLİMLERİ ANABİLİM DALI

SÜRDÜRÜLEBİLİR YEREL KALKINMADA BELEDİYELERİN ROLÜ:

KKTC-YENİBOĞAZIÇI CİTTASLOW (SAKİN ŞEHİR) ÖRNEĞİ

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nimet Özbek HADİMOĞLU

Tez Jürisi Üyeleri

Adı ve Soyadı

İmzası

Yrd. Doç. Dr. Nimet Özbek

Nimet Özbek

Yrd. Doç. Dr. Ayşe Esin Söner

Ay -

Doç. Dr. Talat Duran

Talat Duran

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Tez Sınavı Tarihi 12.01.2018

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

ANKARA ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile, tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim.(...25...../....01...../..2017..)

Tezi Hazırlayan Öğrencinin

Adı ve Soyadı

Cem Atadere

İmzası

CA

Bu çalışmanın yürütölmesi sırasında desteğini esirgemeyen danışmanım Yrd. Doç. Dr. Nimet Özbek'e, uzun mesailer sonucu, zaman ve mekan fark etmeksizin tez yazım sürecime emeğini ortaya koyan, fikirlerini belirten ve moral motivasyon kaynağım olan eş danışmanım Doç. Dr. Gül Güneş'e, bürokratik engelleri aşmamı sağlayan, bir çözüm mühendisi olan Prof. Dr. Hakan Yiğitbaşıoğlu'na, tezin Kıbrıs ayağında bana görüş ve önerileri ile yardımcı olan Doç. Dr. Resmiye Alpar'a, Ali Kömürcügil'e ve Katip Demir'e teşekkür ederim.

İçindekiler	I
1.Giriş	1
2.Sürdürülebilir Kalkınma	5
2.1. Tarihsel Süreç	5
2.2. Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı	7
2.3. Sürdürülebilirlik ve Yerel Kalkınma	11
3. Cittaslow (Sakin Şehir/Slow City)	14
3.1. Yavaş Hareketi (Slow Movement)	15
3.2. Slow Food	16
3.3. CittaSlow	18
3.3.1. Cittaslow Ağı'nın Doğuşu	21
3.3.2. Cittaslow Kriterleri	22
3.3.3. Cittaslow Sloganı ve Sembolü	24
3.4. Sürdürülebilir Kalkınma ve Cittaslow'lar	25
3.5. Sürdürülebilir Turizm ve Cittaslow'lar	28
4.Kıbrıs Türk Belediyelerinin Kısa Tarihi	31
5. Kuzey Kıbrıs'ta Çevresel Sürdürülebilirlik	36
6.Yeniboğaziçi Sakin Şehri	40
6.1. Bölgenin Genel Özellikleri	40
6.1.1. Köyler	41
6.2. Başvuru ve Hazırlık Süreci	45
6.3. Cittaslow Kriterleri ve Yeniboğaziçi	46
6.3.1. Çevre Politikaları	47
6.3.2. Altyapı Politikaları	52
6.3.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları	55
6.3.4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar	61
6.3.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar	65
6.3.6. Sosyal Uyum	68
6.3.7. Ortaklıklar	70

Sonuç	72
Kaynakça	76
Özet.....	79
Abstract.....	80
Ekler	81

1. Giriş

İnsanoğlunun doğayla olan ilişkisi yüzyıllar boyunca onu bir kaynak olarak algılamak ve tükenebilme ihtimalini dikkate almadan kullanmak üzerine şekillenmiştir. Doğanın kendini yenileyebilme hızının çok ötesine geçildiği günümüzde, çevreye verilen tahribat büyük bir problem olarak karşımızda durmaktadır. Hızla artış gösteren nüfusa ek olarak tükenme noktasında olan doğal kaynaklarımızın varlığı (aslında yokluğu), bizleri yeni çözüm formülleri aramaya sevk etmiştir. Bu bağlamda ortaya çıkan çözümlerden birisi de özetle, doğal kaynaklarımızın tamamıyla tüketilmeden gelecek nesillere de aktarılmasına olanak sağlamayı hedefleyen sürdürülebilir kalkınma anlayışıdır.

Son zamanlarda dünya genelinde ve Türkiye’de de yaşanan gerek sosyal nedenlerle gerekse de ekonomik nedenlerle başlayıp küreselleşme süreci ile birlikte hızlanan bir kentsel değişim ve dönüşüm süreci yaşamaktayız. İçerisinde bulunduğumuz bu süreçte gerçekleşen politikalar plansız bir şekilde yürütülmekte alt yapısı olmayan ve sağlıklı bir kentsel çevre içeren kimliksiz kentler oluşmakta ve bu kentler insanların ihtiyaçlarının karşılanması noktasında yetersiz kalmaktadır. Bu olumsuzlukların farkına varılmasıyla birlikte sürdürülebilirlik kavramı doğmuş ve uygulanmasını sağlamanın formülleri araştırılıp geliştirilmeye başlanmıştır.

Sürdürülebilir kalkınmanın hayata geçirilmesi, insan faaliyetlerinin gerçekleştiği yer olan şehirlerde, yerel düzeyde atılacak adımlarla mümkün olacaktır. Bu yüzden sorunların kaynağı olan şehirlerin, bu sorunların çözümlerinin üretilebileceği yerler olarak öne çıkması önemlidir.

Sürdürülebilir yerel kalkınma uygulamalarının temelinde de; dünya genelinde yaşanan sorunların çözümü için; yerel odaklı çözümlerin bulunması konusu yatmaktadır. Cittaslow yaklaşımı da sürdürülebilir yaklaşımın yerel alternatiflerinden biri olarak tanımlanabilir. Sürdürülebilir bir şehir yaklaşımının temelinde, yaşam ortamı olarak şehirlerin daha yaşanabilir ve sağlıklı yerler olmasının sağlanması yerel düzeyde atılan adımlar ile küresel ölçekte sürdürülebilirliğin sağlanması hedefi güdölmektedir

Cittaslow'lar yerel kaynaklı farklılıkları öne çıkaran bir hareket olarak ortaya çıkmış ve farklılaşmanın bir rekabet unsuru olarak algılanıp önem duyulması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu hareketin önderleri, “yavaşlık” denildiğı zaman insanların kafasında olan algının sorgulanması gerektiğini ve amacın her şeyi salyangoz hızında yaparak değil, tam tersine hayatımızdaki farklı farklı aktiviteleri tatminkar bir şekilde, derinine inerek, doğru ve gerektiğı hızda gerçekleştirebilmek olduğunu dile getirmektedirler. Yavaş hareketi turizmden gıdaya, modadan ulaşım kadar hayatın her alanına ulaşmakta ve bu hareket sonucunda da ortaya çıkan “Cittaslow” kavramı dünyaya hızlı bir şekilde yayılmaktadır.

Küreselleşme etkisine karşın özgünlüğünü koruma çabasından hareketle doğan Cittaslow, homojenleşmiş hayata ve kalıplara cevaben ortaya çıkmış ve bugün 30 ölkede, 222 şehirde yerel yönetimler için sürdürülebilir bir yönetim modeli örneğı oluşturmaktadır.

Uluslararası Cittaslow Birliğı, “Cittaslow” teriminin çevrilmeden kullanılmasına yönelik karar almış olmasından dolayı bu çalışmada da çevrilmeden kullanılacaktır.

1.1 Çalışmanın Amacı

Çalışmamızın amacı sürdürülebilir bir yerel kalkınma modeli olarak Cittaslow'ları incelemek, ilgili literatürün taranması yoluyla Cittaslow'ların özelliklerini ortaya çıkarmak ve belediyelerin yerel kalkınmadaki rollerini vurgulayarak Cittaslow ağı ve belediye ortaklığında gerçekleşen yerel kalkınma çalışmalarına katkı sağlamaktır. Bu noktadan hareketle çalışmanın hedefi Kuzey Kıbrıs özelinde gerçekleşen çevre tahribatlarının, plansız kentleşmenin, yerel üretim ve değerlerden uzaklaşmanın neden olduğu sorunlara karşı bir alternatif kalkınma modeli olarak Cittaslow'ların Kıbrıs'taki ilk temsilcisi olan Yeniboğaziçi bölgesinin incelenmesidir. Kıbrıs'ın kuzeyinin içinde bulunduğu çözümsüzlük buhranından uzaklaşıp yerel düzeyde kalkınmanın uluslararası ağların da desteğiyle geliştirilme sürecine tanıklık etmek ve Cittaslow kriterlerinin hem dünya da hem de ülkemizde belirli bir ölçekte yer alan şehirleri nasıl dönüştürdüğünü/dönüştüreceğini belirleyebilmektir.

1.2.Çalışmanın Yöntemi

Yöntem olarak tez çalışmasının başlangıcında literatür taraması yapılmıştır. Konu ile ilgili veriler; kitaplar, akademik yayınlar, raporlar, yayınlanmamış yüksek lisans ve doktora tezleri ile basında yer alan yazılardan elde edilmiştir. Veriler yapılan araştırmalar sonucunda toplanmış ve alt alanlara göre sınıflandırılıp çalışmanın amaçları doğrultusunda analiz edilmiştir. Araştırma sürecinde internet kaynakları da etkin bir şekilde kullanılmıştır.

Çalışmanın ilk beş bölümünde sürdürülebilirlik ve Cittaslow kavramlarının incelenmesi ve araştırılması, Kıbrıs Türk Belediyelerinin kısa tarihi ve Kuzey Kıbrıs'ta çevresel sürdürülebilirlik konusunda literatür taraması yapılmış, birincil ve ikincil kaynaklardan yararlanılmıştır. Son bölümde ise örnek olay olarak Yeniboğaziçi Bölgesi seçilmiş ve bölgede Cittaslow kriterlerine yönelik yapılan çalışmaların raporları toplanmış, belediye yetkilileri ile görüşme yapılmış ayrıca Yeniboğaziçi Cittaslow Genel Koordinatörü Ali Kömürcügil ile mülakat yapılmıştır. Mülakat yönteminin seçilmesinin nedeni, bölgenin Cittaslow ünvanı almasının üzerinden üç yıl gibi kısa bir süre geçmiş olmasından dolayı bölge üzerine yapılan yazılı çalışmaların olmayışı ve bölgedeki yetkililerden daha detaylı bilgi almak amaçlanmıştır.

Yapılan görüşmeler:

- 1- Ali Kömürcügil (12.04.2016), Yeniboğaziçi Cittaslow Genel Koordinatörü.
- 2- Katip Demir (24.04.2016), Yeniboğaziçi Belediye Başkanı.

2. Sürdürülebilir Kalkınma

2.1. Tarihsel Süreç

1970’li yılların başında Roma Kulübünün, Massachusetts Teknoloji Enstitüsü’ne (MIT) hazırlattığı raporda ortaya konulan çözüm formülü olan “Sıfır Büyüme Tezi” çok çarpıcıdır. Büyümenin tüm sektörlerde derhal sınırlandırılmaya başlanıp durdurulması, konunun ne kadar acil olduğunun uluslararası platformlarda dile getirilmeye başlanmasına vesile olmuştur. Fakat sıfır büyüme çarpıcı olmasına karşın uygulamada birtakım haksızlıkları beraberinde getirmekteydi (Çoban, 2002: 15; Bozlağan, 2005: 1015).

Özellikle gelişmekte olan ülkeler bu teze karşı çıktılar çünkü büyümenin sınırlandırılması gelişmiş ülkelere oranla gelişmekte olan ülkeleri daha fazla etkileyecekti. Buradaki temel ayrım çevre sorunlarının gelişmiş ülkelerde sanayi kaynaklı, gelişmekte olan ve gelişmemiş ülkelerde ise yoksulluk kaynaklı olduğudur. Buna rağmen sıfır büyüme tezi üzerine yapılan tartışmalar, sürdürülebilir kalkınma kavramının ortaya çıkmasına vesile oldu diyebiliriz. Çünkü sürdürülebilir kalkınma kavramı, tüm ülkelerin ortak sorumluluğunda üzerine düşen görevleri yerine getirmelerini gerektiren ve sadece içinde bulunduğumuz zamanın değil gelecek kuşakların da dahil edildiği bir kavram olarak karşımıza çıkmıştır.

1972’de yayımlanan “Ekonomik Büyümenin Sınırları’nın” çıkış noktasına baktığımızda, sanayi üretiminin devamlılığı için gereken maden kaynaklarının azlığı vurgusu, dünyayı, kaynakların bu şekilde tüketilmesinin devamında, büyük bir kaynak kıtlığı yaşanacağı korkusuyla yüz yüze bırakmıştır (Weiler, 2015: 9).

Dennis Pirages’in 1977’de yayınlanan “Sürdürülebilir Toplum” kitabında sürdürülebilirlik kavramının ilk olarak kullanıldığı görülür. Bunu takiben 1978 tarihli Dennis Pirages’in “Sürdürülebilir Topluma Doğru İlk Adımlar – Onarımlar – Yeniden Kullanım, Geri Kazanımlar” kitabında ise sürdürülebilirlik kavramını pekiştirmiştir (Tekeli, 2001: 729).

İlk olarak 1982 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’nun kabul ettiği Dünya Doğa Şartı’nda, sürdürülebilir kalkınma kavramı geçmemesine karşın, sürdürülebilirlikten söz edildiği görülmektedir (Mengi ve Algan, 2003: 2). 1983 tarihinde hayata geçen “Dünya Çevre ve Kalkınma Komisyonu” Başkanı Bruntland’ın ifadesiyle “geleceğe yönelmek ve gelecekteki kuşakların çıkarlarını güvenceye almak” misyonunu üstlenmiştir. “Geleceğe yönelmek sadece çevre sorunlarını gündeme almakla sınırlanamaz. Kalkınmayı da yoksul ülkelerin varsıllaşma yolları olarak dar bir bakış açısından ele almak yanlıştır.” Halbuki, *“çevre dediğimiz yer, hepimizin içinde yaşadığı yerdir, kalkınma da o yerde durumumuzu iyileştirmek için yaptığımız iştir.”* (Keleş&Hamamcı ve Çoban, 2012). Bu saptamadan hareket eden komisyon, “Ortak Geleceğimiz” adlı raporda gelecek için sürdürülebilir kalkınmayı önermiştir.

Kavramın kullanılmaya başlanma zamanı ise, Birleşmiş Milletler Çevre ve Gelişme Komisyonu’nun, 1987 yılında yayınladığı ve komisyon başkanı olan Norveç

Başbakanı Brundlandt'ın da adıyla anılan “Ortak Geleceğimiz” adlı rapor olarak bilinir (Mengi ve Algan, 2003: 2).

Raporun içeriğine baktığımız zaman, nüfus konusunda yapılması istenen gelişmelerden yenilenebilir enerji kullanımına, üretim tüketim alışkanlıklarının yeniden düzenlenmesinden çevreye zarar vermeyen teknolojilerin geliştirilmesine kadar uzanan bir dizi sürdürülebilirliğin temelini oluşturması düşünülen düzenlemeye yer verilmiştir (Mengi ve Algan, 2003: 3-4).

Brundtland Raporu'nu takiben 1992 yılında yapılan Rio Konferansı, 1994'de Kahire'de düzenlenen BM Nüfus ve Gelişme Konferansı, 1996 yılında İstanbul'da gerçekleşen BM İnsan Yerleşimleri Konferansı Habitat II, 2002 de yapılan ve Rio+10 olarak adlandırılan Johannesburg Zirvesi de sürdürülebilir kalkınma adına önemli olduğu ve sürdürülebilir politikaların benimsenmesinde uluslararası görüşmelerin yapıldığı zirvelerdir (Mengi ve Algan, 2003: 4).

2.2. Sürdürülebilir Kalkınma Kavramı

Sanayi devriminin ardından yaşanan ekonomik ve sosyal gelişmelerin çevre üzerinde yarattığı olumsuzlukların ardından sürdürülebilirliğin sadece bir düşünceden ibaret kalmayıp bir kavrama evirildiğini görmekteyiz (Bozlağan, 2005).

Sürdürülebilir kalkınma kavramının ayrı ayrı kelime anlamlarına baktığımızda iki zıt gibi duran kelimenin birbirine bağlanarak yeni bir kavram ortaya çıkardığını görürüz. İlk bakışta biri diğerini götüren kavramlar gibi gözükten

sürdürülebilirlik ve kalkınma, bir araya geldiğinde ekonomiyi, ekolojiyi ve sosyal dayanışmayı içeren bir kavram haline dönüşür (Mengi ve Algan, 2003).

Sürdürülebilir kalkınmanın bir değişim süreci olduğuna işaret eden Keleş’e göre sürdürülebilir kalkınma tanımının dayandığı iki temel kavram vardır. Bunlardan birincisi gereksinme kavramıdır. Bu da yoksulların temel gereksinmelerini karşılama üzerindir. İkincisi ise teknolojinin ve toplumsal örgütlenmelerin, çevrenin bugünkü ve gelecekteki gereksinimleri karşılayabilme yeteneğine getireceği kısıtlamalardır (Keleş, 1998).

Keleş, sürdürülebilir gelişme kavramını Kentbilim Terimleri Sözlüğünde, *“çevre değerlerinin ve doğal kaynakların savurganlığa yol açmayacak biçimde akılcı yöntemlerle, bugünkü ve gelecek kuşakların hak ve yararları da göz önünde bulundurularak kullanılması ilkesinden özveride bulunmaksızın, ekonomik gelişmenin sağlanmasını amaçlayan çevreci dünya görüşü”* şeklinde tanımlanmaktadır (Keleş, 1998: 112).

Sezgin ve Ünüvar, sürdürülebilir bir kalkınmanın dinamik bir süreç olduğunu vurgulayıp, bu süreci; *“yerel, sosyal, ekonomik ve ekolojik sistemleri yeniden üretebilen ve dengeleyen, yerel eylemleri küresel sorunlarla bağdaştırabilen toplumların güncel ve gelecek nesillerin ihtiyaçlarını öngören ve bunların sürekli uyumunu sağlayan bir süreç”* olarak tanımlarlar (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 21).

Doğal Hayatı Koruma Vakfı (WWF), Dünya Doğa ve Doğal Kaynakları Koruma Birliği (IUCN) ve Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP)’nin 1991 yılında hazırladığı “Sürdürülebilir Yasam İçin Bir Strateji” adlı raporda ise sürdürülebilir kalkınma; *“destekleyici ekosistemlerin taşıma kapasiteleri ve*

kaynakların sınırları içerisinde kalarak insan yaşamının iyileştirilmesi” olarak tanımlanmıştır (IUCN, UNEP ve WWF, 1991).

Hedefleri arasında “sosyal dayanışmayı sağlamak, ekonomik yapabilirliği arttırmak ve ekolojik sorumluluğu yerleştirmek” olan sürdürülebilir kalkınma, sadece gelişmekte olan ülkeleri kapsayan bir kavram değil tüm ülkelerin de sorumluluk sahibi olmasını ve önlemler almasını içeren bir kavramdır (Mengi ve Algan,2003: 4-5).

Şekil 2.1 Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

Kaynak: <http://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/birlesmis-milletler-surdurulebilir-kalkinma-hedefleri>

İklim değişimi ve ekonomik kriz, sürdürülebilirliğe geçişe yön ve güç veren iki faktördür (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 12). Sürdürülebilirliğin sağlanması için kaynakların kullanımı noktasında dikkat edilmesi gereken, çevresel sürdürülebilirlik ilkesi gereğince, kaynakların kullanım hızının kendilerini yenileme hızını aşmaması gerekliliğidir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 16).

Birçok kaynakta sürdürülebilir kalkınmanın ilkelerine yer verilmiştir. Bu ilkeler dar ya da geniş tutulabilmekte ve farklılık göstermektedir. Carter'dan aktarıldığı üzere sürdürülebilir kalkınmanın ilkelerin olarak şunları sıralamaktayız (Keleş vd., 2012: 248):

- 1) Kuşak içi ve kuşaklar arası ekonomik ve toplumsal adalet
- 2) Demokratik katılım
- 3) Sakınım (ihtiyat) ilkesi
- 4) Bütünleşik politika
- 5) Planlama.

Tekeli; sürdürülebilirliğin, temelinde insan merkezli bir ilke olduğunu savunur. Bu düşüncesini sürdürülebilirliğin “Ortak Geleceğimiz Raporunda” yapılan tanımlamasının içinde geçen “bugünün ve gelecek kuşakların ihtiyağları” vurgusundaki zaman boyutunun göreceli olduğunu dile getirmektedir. Bu noktadan hareketle “geleceğin ihtiyacının hangi teknoloji ile ve ne tür bir toplumsal örgütlenme ile karşılanacağı” sorusu ortaya çıkar ve bu da önemli belirsizlikler doğurmaktadır (Tekeli, 2001: 732).

Hueding, bir makalesinde çevresel sürdürülebilirliği, “yaşamsal çevre işlevlerinin gelecek kuşaklar için korunabildiği durum” olarak tanımlarken çevresel

sürdürülebilirliğin ölçümü ve değerlendirmesini yapmak için “çevresel sürdürülebilir milli gelir” hesabını ortaya çıkarır. Bu kavramı da (çSMG): “zamanın teknolojisine dayanarak, yaşamsal çevre işlevlerinin gelecek kuşaklar için kullanılabilir olması koşuluyla ulaşılabilecek en fazla üretim düzeyi” olarak açıklar (Hueting, 2015: 23-24). Bunun yardımı ile milli gelir ile çSMG arasında ayırım yapmak ve şimdiki durum ile sürdürülebilir durum arasındaki mesafeyi ölçmek ve buna dair bilgi vermek kolaylaşmaktadır.

Weiler, ekolojik ayak izi kavramına- insanların talep ettiği ekolojik hizmetlerin sağlanması için birbiriyle rekabet içinde olan alanların toplamı- işaret ettiği makalesinde, insanlığın bugünkü gereksinim ve isteklerini karşılaması için 1,2 gezegene ihtiyaç duyduğunu belirtirken, sadece sürdürülebilir kalkınmanın çözüm olmayacağına, ihtiyacımız olan şeyin “sürdürülebilir geri çekilmemizi” tasarlamamız gerekliliği olduğuna vurgu yapıyor (Weiler, 2015: 13).

2.3.Sürdürülebilirlik ve Yerel Kalkınma

Sürdürülebilirlik küresel bir amaç olarak görülse bile sürdürülebilirliği sağlamayı amaçlanan birçok toplum olabileceği gibi bu toplumların da uygulamada farklı farklı yollar izleyeceği gerçeği mevcuttur (Tekeli, 2001: 736). Bu toplumların kendilerine özgü gelenek, mekansal farklılıklar ve toplumsal değerleri çerçevesinde sürdürülebilirliği benimseme ve uygulama anlayışları çeşitlenecektir. Bu farklılık sürdürülebilirliğin özünde benimsenen bir olaydır.

Bölgeler arası sürdürülebilirlik farklılıklarında ortaya çıkan bir başka etken de bölgede bulunan kaynakların mevcudiyeti ile alakalıdır. Kaynakları ikiye ayırırsak bu kaynakların bir bölümünü kullandıkça sonlandırabileceğimiz kaynaklar oluştururken diğer kaynaklar ise akılcı kullanım politikaları ile kendilerini yenileyebilen kaynaklardan oluşmaktadır (Tekeli, 2001: 738). Böylelikle tez süresince inceleyeceğimiz bölgedeki sürdürülebilir uygulamalar, kaynaklar özelinde bölgeye has özellikler ve değişimler içerecektir. Bu durum sürdürülebilirlik ilkesinin “kendini yeniden üretebilme” ve bölgesel farklılıkları muhafaza etme (sıradanlaştırmama) anlayışı ile uyumludur. Dolayısı ile yerel kalkınma kavramının da tanımlanması gerekmektedir.

Casagrande yerel kalkınmayı, *“belirli bir yörenin insani ve maddesel kaynaklarını değerlendirmek amacıyla yerel katılımcılarla birlikte harekete geçiren bütüncül bir atılımdır; bunu yaparken de yörelerin ve kaynakların bağlı oldukları ekonomik, toplumsal, kültürel ve siyasal bütünlerin karar merkezleriyle ilişki ve görüşme içinde bulunur.”* şeklinde tanımlamaktadır (Casagrande’den akt. Aksakoğlu, 2007: 10-11).

Yerel Kalkınma yaklaşımının; yerel dinamiklerin harekete geçirilerek, yerel toplulukların fiziki, ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal alanda sürdürülebilir kalkınma ilkelerine uygun olarak gelişimini hedeflemesi gerekmektedir (Pektaş’tan akt. Küçük ve Güneş, 2013: 29).

Sürdürülebilir, sağlıklı ve dengeli bir yerel kalkınma modeli için mevcut sorunlara çözüm sağlamaktan ziyade, sorunların ortaya çıkış nedenlerinin yerinde/yerelde giderilmesi üzerine çalışmaların yapılması gerekmektedir (Tekeli, 2001).

Geleneksel değerlerin yaşatılması ve gelecek nesillere aktarılması bir ülke için vazgeçilemez bir politikadır. Bu politikanın yerelerde geliştirilmesi en doğru yaklaşım olacaktır (Aksakoğlu, 2007).

Sürdürülebilirliğin yerel düzeyde başarılı mı başarısız mı olacağı sorusu bölge halkının, geleceğinin sürdürülebilirliğe bağlı olduğunu benimsemesine ve yerel karar mekanizmalara yapacağı katılım ölçüsünde belli olacaktır (Palabıyık, 2005). Küreselleşme süreci içerisinde yerelin kaybolduğu söylemleri olsa da yerelliğin yeni koşullarda kendisini yeniden üretebilmesinin mekanizmaları üzerinde durulursa yerelliğin sürekli olarak var olabilmesi de temellendirilmiş olacaktır (Tekeli, 2012).

Kabul etmek gerekir ki sürdürülebilir kalkınma kavramı, tüm devlet politikalarına, parti programlarına, sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına ve akademik hayata girmiş bulunmaktadır. Bu derece yaygın kullanılan bir kavramı reddetmek yerine bunu nasıl kurgulayacağımızı, geliştireceğimizi, altını nasıl dolduracağımızı konuşmak ve buna nasıl ulaşabileceğimizi tartışmak daha yararlı olacaktır (Özesmi, 2012: 24).

İnşa edilmesi düşünülen toplumsal sistem ve bunun getireceği uygulamalar sürekli olarak yaşam kalitesini arttıran bir gelişmeyi sürdürebilmelidir. Gelişmekten vazgeçilmesi bir çözüm seçeneği olarak düşünülmemelidir (Tekeli, 2001: 743).

3.Cittaslow (Sakin Şehir/ Slow City)

Küreselleşmenin, aynılaştırmış yerleşim yerleri oluşturmaya ve mekanların kendilerine özgü değerleri daha az koruyabilmelerine neden olduğu ve bunun da bölgesel kimliklerin kaybına, mekanların farklılıklarını yitirmesine ve insanlarda bir yersizleşme duygusu oluşturduğuna şahit oluyoruz (Knox'tan akt. Çerçi, 2013: 80).

BM İnsan Yerleşimleri Merkezi'nin 2001 yılında yayınladığı "Küreselleşen Dünyada Şehirler" isimli raporunda kentlerin kendilerine özgü değerlerinin artık birer turizm metasına dönüşerek var olduğunu, daha fazla turist çekmek ve gelen ziyaretçilere satmak amacı ile yerel değerlerin, kimliklerin, süslenerek pazarlama aracı haline getirildiği belirtilmiştir (Çerçi 2013: 80).

Şehirlerin, kültürünü yeniden keşfetme aracı olarak Cittaslow (Çerçi, 2013: 81), küreselleşmenin getirdiği olumsuzluklara karşı bir alternatif yerel kalkınma modeli olarak karşımıza çıkıyor.

Cittaslow ağının tarihsel sürecini incelerken yavaş hareketinin (slow movement) gelişim sürecine bakmak gerekmektedir. Yavaş hareketinin oluşumu ve gelişimi ise yavaş yemek (slow food) düşünce ve uygulamasının başlaması ile olmuştur.

3.1. Yavaş Hareketi (Slow Movement)

Küreselleşmeye olan eleştirisini zaman ölçeğinde yapan yavaş hareketi hayata dair yapılan eylemleri, keyif alarak, hissederek ve tatmin edici bir hızda gerçekleştirmeyi amaçlamaktadır.

Yaşam kalitesinin artırılması hedefini temel alan yavaş hareket, batıda doğup yine batının ortaya çıkardığı hızlı yaşama göz alıcı bir alternatif sunmaktadır. Hızlı yaşamın getirilerinin aksine tek tiplik yerine çeşitliliği, tüketimden ziyade üretimi çevre sorunlarının oluşmasına neden olan hareketlerin aksine sürdürülebilirliği genetiği bozulmuş gıdalar yerine yüksek kaliteli ürünleri ve geleneksel özellikleri desteklemektedir.

Yavaş hareket yaşamın her alanına nüfuz etmiş bulunmaktadır. Yavaş yemek, yavaş turizm, yavaş okul gibi birçok faaliyetin düzenlenmesine etki etmektedir. Kuşkusuz burada başı çeken ve yavaş hareketin doğmasına sebebiyet veren yavaş yemek hareketinin geniş yankı bulmasıdır. Yavaş yemek eylemleri ile başlayan ve gelişen yavaş hareketi tezimizin de konusu olan Cittaslow'ların temel felsefesidir.

3.2. Slow Food

Ekoloji ve gastronominin, etik ve lezzetin birleştii noktada yer alan Slow Food felsefesi, iyi, temiz ve adil gıda ilkelerinden oluşmaktadır. Slow Food, tahmin edilebileceği üzere fast food sözcüklerinin karşı tezinden oluşmaktadır (Çerçi, 2013: 83-84). Fast food kültürünün temsil ettiği şeylerin karşısında yer alır. Bunlar ise taze ve mevsimlik ürünler, uzun yemek masalarının etrafında toplanmış insanların keyifli vakit geçirmesi, geleneksel tatlar ve nesilden nesile aktarılan yemek tarifleri, yerel ve özgün ürünlerdir.

1986 yılında İtalya'da Roma şehrinin simgesel ve en önemli turistik yerlerinden olan İspanyol Merdivenlerinde bir grup İtalyan aktivist, çevrede bulunan insanlara geleneksel İtalyan mutfağından ikramlar sunarak, uluslararası bir fast food zinciri olan McDonalds'ın açılmasını protesto etmişlerdir. Bu protesto Slow Food/Yavaş Yemek akımının başlangıcı kabul edilir.

Slow Food Hareketinin manifestosunda belirtildiği üzere bizler, hızlı yaşamın getirdiği olumsuzluklar nedeni ile hıza yenik düşüyoruz ve bu da bizim yediklerimizden alacağımız tada engel oluyor dolayısı ile fast food kültürüne alışıyoruz. Yavaş yemek yeme alışkanlığımızı geri kazanmamız bizi hıza karşı koruyabilir. Yerel yemeklerin lezzetinin keşfine çıkmalı, bunları paylaşmalı ve hızlı yaşamın bizi ve çevremizi verimlilik adına tehdit etmesinin önüne geçmeliyiz (Keskin, 2010: 38).

Şekil 3.1 Slow Food Sembolü

Kaynak: <http://www.slowfood.com/>

Slow food hareketini sadece fast food karşıtı bir hareket olarak tanımlayamayız. Bunun getirdiği/dayattığı kültüre, küreselleşmeye, toplumsal değişmeye de karşı çıkar. Ekolojik değer ve inançlar çerçevesinden bakılması gereken Slow Food, besinlerin genetiklerinin değişmesine, küresel yiyecek endüstrisine, insanların yedikleri/aldıkları besinlerin nereden geldiğini, nasıl üretildiğini, hangi süreçlerden geçtiğini bilmemesine karşı çıkan bir eko-gastronomi organizasyonudur (Keskin, 2010).

Bu talep sadece yemek düzeyinde kalmamış, yaşamın her alanında uygulanmaya başlamıştır. Yavaş seyahat, yavaş okul, yavaş tıp, yavaş kitap, yavaş trafik ve yavaş turizm gibi hayatın birçok alanında kendine yer bulmuştur.

Slow Food ayrıca yerel ürünleri teşvik amacıyla üreticilerin birbirlerini bulmalarını sağlayan, tohumların takaslarını gerçekleştiren, üretici ile tüketiciyi aracısız bir şekilde buluşturmayı amaç edinen pazarları düzenleyen, aşçılık toplantıları düzenleyen bir harekettir.

Bu çerçevede slow food ilkelerini maddeleştirirsek (Yurtseven'den akt. Keskin, 2010: 39):

- Yerel ürün ve üretim geleneklerinin sürdürülebilirliği,
- Yerel pişirme ve yeme geleneklerinin sürdürülebilirliği,
- Slow food felsefesinin yayılmasını sağlamak,
- Eğlenme.

Slow food bugün 160 ülkede 100.000'i aşkın üye ve destekçisiyle (Slow Food, 2016) fast food karşısında güçlü bir alternatif konumundadır.

Slow food yerel kalkınma ile doğrudan ilgili bir konudur. Dışa olan bağımlılığı, yerel ürün ve üreticileri destekleyerek, üreticilerin kendini geliştirmesine imkanlar tanıyarak, yerel kalkınmayı ve sürdürülebilir bir yaşam oluşturmayı hedeflemektedir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 117-118).

3.3. CittaSlow

Küreselleşme kuşkusuz ki ulaşım ve iletişim anlamında sağladığı olağanüstü yenilikler sayesinde şehirlerin çoğunun birbirine benzemesine neden olmuş, aynılaşmış sıradan yapılar ve alışkanlıklar dünya üzerinde her yerde kendini hissettirmeye başlamıştır. Bu olay gelişmenin ve modern çağın bir getirisi olarak

pazarlansa bile, beraberinde taşıdığı olumsuzlukları da göz ardı etmemize sebep olmamalıdır.

Yaşam tarzlarının standartlaşması, yerel değerlerin kaybolması, dünya şehirlerinin birbirine benzeşmesi, bir topluma ait gelenek ve göreneklerin yok olması, o toplumu ayakta tutan karakteristik özelliklerin giderek azalması küreselleşmenin karşısına alternatif düşüncelerin ortaya çıkmasına vesile olmuştur. Bu düşünceler de azalan yerel özelliklerin korunması ve kaybolan değerlerin yeniden diriltilmesi meselesine önem vererek hayat bulmaktadır.

Küreselleşmenin törpülediği farklılıkları yaşatma ve koruma düşüncesi yerel düzeyde sahiplenildiği oranda hayat bulacaktır. Bu da insanların içinde yaşadığı bölgelerdeki kent kimliklerini korumalarına ve bir topluma olan aidiyet hissini yeniden kazanmalarına yol açacaktır.

Giyeceğimizden yiyeceğimize, ekonomik yapımızdan politik yapımıza eğitim sistemimizden sağlık sistemimize kadar her şeyin aynılaştığı bu dönemde, küresel işletmeler de bundan faydalanıp tek tip ürünler üretmekte ve bunu yayma fırsatı bulmaktadırlar. Özellikle gıda sektörünün aynılaşması, yerel düzeyde üretilen ürünlerin değerinin düşmesine ve üreticinin yoksullaşmasına neden olmaktadır.

Tüm bunların alternatifi olan yavaş hareket, sürdürülebilir bir yerel kalkınma modeli olarak Cittaslow stratejisini doğurmuştur.

“Citta” İtalyanca şehir anlamına gelirken “slow” kelimesi ise İngilizce’de yavaş kelimesinin karşılığıdır. Bu iki kelimeyi birleştirdiğimizde Türkçeye “yavaş şehir” olarak çevrilmesi düşünülen Cittaslow, yavaş kelimesinin çağrıştırdığı olumsuz anlamlardan ötürü Türkçe çevirisinin “Sakin Şehir” olarak yapılması

kararlaştırılmıştır. Fakat Uluslararası Cittaslow Birliği, “Cittaslow” kelimesinin çevrilmeden kullanılmasına yönelik karar almış olmasına rağmen Türkçe kaynaklarda yavaş şehir, aheste şehir, yavaş kent gibi çevirilere denk gelmekteyiz (Sezgin ve nvar, 2011).

Cittaslow’larla ilgili yapılan tanımlara baktığımızda, *“halkın ve yerel yöneticilerin yerel tarihi önemsedikleri, daha iyi ve sürdürülebilir bir gelişme için farklı yerel kaynaklardan faydalandıkları yerler”* diye tanımlayan Mayer ve Knox’u ayrıca *“kurucularının, içinde bulunduğumuz “hızlı” ve küresel anlamda homojenleşmiş zamana cevaben ortaya koydukları; bu nedenle, küreselleşme bağlamında yerel farklılıkları vurgulayan ve yerel olarak yaşam kalitesini arttırma arayışında olan bir hareket”* olarak tanımlayan Pink’i görmekteyiz (Baldemir vd., 2013: 31-32).

Yerel kimliğini ve özelliklerini koruyarak yaşamını sürdürmek isteyen bir şehrin, küreselleşen dünyada ayakta kalabilme adına atacağı adımların bir yol haritası, kılavuzu olan uluslararası Cittaslow ağı, slow food felsefesinin, şehir ayağında uygulanması ve buna göre tasarlanmasını amaç edinmiştir. Bir şehrin dünya üzerinde bulunan tüm şehirlerden kendi sahip olduğu farklılıkları kullanarak ayrışması, yerel değerlerini ortaya çıkararak kültürel çeşitliliğini koruması eşsizliğini içinde barındırdığı karakteristik özellikleri ile muhafaza etmesini konu alır.

Ekolojik ve sürdürülebilir bir yaklaşım olarak Cittaslow, küreselleşme ve bunun getirisi olarak kentleşme hızı içerisindeki şehirlerin değişim hızının yavaşlatılarak, yerel ve özgün değerlerinin korunmasıyla birlikte, birbirine benzer yapıda oluşturulmaya çalışılan şehirlerin ve fast food kültürünün karşısında bir alternatif model olarak gelişmektedir.

Cittaslow, küçük şehirlerin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla, onların yerel özelliklerini de göz önünde bulundurarak çalışmalar yapan bir ağıdır.

3.3.1. Cittaslow Ağı'nın Doğuşu

Yavaş hareketin bir parçası olan Cittaslow, slow food hareketinden doğmuştur. 1991 yılında İtalya'da Greve-in-Chianti Belediye Başkanının önderliğinde toplanan Orvieto, Bra ve Positano Belediye Başkanları bir dizi toplantıdan sonra 15 Ekim 1999 yılında İtalya'nın Orvieto kentinde bir araya gelerek Slow Food hareketini kentsel boyuta taşıyacak bir çözüm üreterek Cittaslow Birliğini kurmuşlardır. Bu şehirdeki ilk toplantıya katılan 30 İtalyan kenti de slow food hareketine daha önceden katılmış şehirlerden oluşmaktadır (Ekincek, 2014: 29). Burada sakin bir şehrin sahip olması gerektiği düşünülen ilkeler belirlendi ve bu ilkeler daha sonra 59 maddelik bir liste hazırlanmasına öncülük sağladı.

Bu toplantıdan çıkan bildiride küreselleşmeden duyulan kaygılar dile getirilmiş ve farklılıkların azalacağı sıradanlığın hakim olacağı bir düzenin hüküm süreceği endişesine vurgu yapılmıştır (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 131).

İlk Cittaslow ise yine 1999 tarihinde İtalya'da Toscana bölgesinin küçük bir şehri olan Greve-in-Chianti ilan edilmiş ve bunun ardında Bra, Positano ve Orvieto şehirleri de Cittaslow unvanını elde etmiştir (Sezgin ve Ünüvar, 2011:132).

3.3.2. Cittaslow Kriterleri

Bir şehrin Cittaslow unvanına sahip olabilmesi için bir dizi kriteri hali hazırda yerine getirmiş olması beklenir. Öncelikle nüfusu 50.000'i aşkın bir şehir başvuruda dahi bulunamaz. Bunun dışında başvuru sürecinde altı ana başlıktan (üye kabulü gerçekleştiği takdirde ortalıklar ile alakalı bir madde daha eklenecektir) oluşan 59 kriterlerin en az %50'sini gerçekleştirmiş olması şartı aranır.

Cittaslow kriterleri ise sürdürülebilirlik felsefesini yansıtacak şekilde sürdürülebilirliğin “Üç E’si” olarak ifade edilen ekonomi (economic), çevre (enviroment) ve eşitlik (equality) yaklaşımlarına uygun olarak hazırlanmıştır. Bu ana başlıklar ise:

- Çevre Politikaları
- Altyapı Politikaları
- Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları
- Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar
- Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar
- Sosyal Uyum (cittaslowtürkiye.org, 2016).

Cittaslow kriterlerine bakıldığı zaman; 12 adet çevre kriteri (5'i zorunlu), 9 adet altyapı kriteri (4'ü zorunlu), 17 adet kent kalitesinin arttırılmasına yönelik faaliyetler (12'i zorunlu), 10 adet yerel ürün ve üretimin desteklenmesi kriteri (8'u zorunlu), 6 adet misafirperverlik kriteri (2'si zorunlu), 4 adet farkındalık kriteri (tamamı zorunlu) ve 10 adet sosyal uyum kriteri ile toplamda 35 adet zorunlu olmak üzere 71 kriterden

oluştugu gör÷lmektedir. Ayrıca “Olağan÷st÷ Gereklilikler” başlığında d÷zenlenen ÷ç adet kriter Cittaslow üyesi olunduktan sonra uyulması gereken kriterler olduğundan üyelik öncesi karşılanması gereken (zorunlu) kriterler arasında sayılmamaktadır (cittaslowtürkiye.org, 2016; Ekincek, 2014).

Cittaslow ilke ve kriterleri sadece çevre düzenlemeleri ile alakalı olmayıp yerel yönetimlerle ilişkili hedefleri de kapsamaktadır. Bu kriterler Cittaslow ağı kurulduğundan günümüze kadar değişiklik göstermiş, sayıları artmış ve güncellenmiştir. Bu yüzden değişmez yahut sabit kriterler değildirler.

Üyelik kriterlerinin yarısına sahip olduğu düşün÷len aday şehir altı adımdan oluşan üyelik sürecine dahil olur. Bu süreç öncelikli olarak başvuru mektubunun hazırlanmasından başlar. Daha sonra başvuru mektubunun incelenmesi ile birlikte bilgilendirme toplantısı ve bölgeye yapılacak ziyaretin ardından başvuru dosyası hazırlanır ve teslim edilir. Başvuru dosyasının değerlendirilmesini takiben genel merkeze gönderilir ve üyelik ilanı gerçekeşir.

Organizasyon Yapısına baktığımızda ise Cittaslow ağının organizasyon yapısında ÷ç temel organ bulunur. Bunlardan ilki ulusal ağların temsilcileriyle oluşturulan ve karar verici konumda bulunan Koordinasyon Komitesi, ikicisi hareketin bilimsel altyapısını oluşturup, genel çerçevesini çizen Bilim Komitesi ve üç÷nc÷ olarak birliğin operasyonel tarafından sorumlu bulunan Sekreteryaya yani Genel Merkez.

Cittaslow Birliği, ulusal ağların oluşturduğu bir birliktir. Aynı ÷lke i÷erisinde ÷ç şehir de Cittaslow unvanına sahip ise, o ÷lkede ulusal bir ağ kurulabilir. Kurulan ulusal ağlar, ÷lke i÷erisinde gerçekeşmesi planlanan adaylık sürecini yönetir ve kendi ÷lkeleriyle Genel Merkez arasındaki iletişimi sağlarlar. Ayrıca kendi ÷lkeleri

içerisinde Cittaslow hareketini yaygınlaştırmak adına, üyelerle beraber projeler düzenlerler (cittaslowturkiye.org, 2016).

3.3.3. Cittaslow Sloganı ve Sembolü

Cittaslow oluşumunu özet gibi ifade eden slogan ise: “Cittaslow Birliği: Yaşamın Kolay Olduğu Kentlerin Uluslararası Ağı” şeklindedir. Cittaslowların sembolü ise üzerinde modern ve tarihi binaları taşıyan turuncu renkli bir salyangoz tasarımı olarak belirlenmiştir (Sırrım, 2012). Cittaslow sembolünü oluşturan unsurların her biri farklı anlamlar taşımaktadır. Salyangozun üzerinde bulunan şato geçmişimizi önceki nesillerimizden bize miras bırakılan kültürel değerleri, yitirdiğimiz pek çok değerleri simgelemektedirken, beton kaplı binalar ise “çağdaş medeniyetin” mecazı şeklindedir. Şehirlerin betonarme yapılarla dolmasıyla birlikte renksiz, ruhsuz ve yaşanılması zor mekanlar oluşmaktadır. Birbirine zıt anlamları akla getiren iki yapının hemen önünde resmedilen salyangoz ise dayatılan hızlı hayat akışına karşı oluşan tepkinin resmedilmesidir. Bu imgenin altında İtalyanca ve İngilizce karışımı “Yavaş Şehir” anlamındaki “CittaSlow” yazısı bulunmaktadır (Özgenç, 2012: 112-113).

Şekil 3.2 Cittaslow slogan ve sembolü

Kaynak: www.cittaslow.org

Salyangoz logosunu kullanmaya hak kazanan şehirler düzenli olarak denetimden geçmektedirler. Ayrıca bu unvan geri alınmayacak şekilde verilen bir unvan değildir. Denetimler sonucunda kriterlerde gerileme tespit edilen şehrin unvanı geri alınabilmektedir. Ayrıca üye şehirler nüfusları ölçüsünde yıllık belli bir aidat ödemek zorundadırlar. Bu aidat miktarı 1500 Euro ile 3000 Euro arasında değişiklik gösterirken toplanan aidatlar Cittaslow fonunda birikip yeni tesisler ve projeler için kullanılmaktadır (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 141).

3.4. Sürdürülebilir Kalkınma ve Cittaslowlar

Cittaslow, sürdürülebilir bir yerel kalkınma modelidir. Yerel kalkınmanın amacı yerel değerlerin kullanılarak ekonomik, sosyal, kültürel ve siyasal alanlarda gelişim sağlamaktır. Cittaslow de bu yerel değerlerin korunup geliştirerek kalkınma anlayışına değinmektedir (Şahin ve Kutlu, 2014).

Sürdürülebilir kalkınma ve Cittaslow uyumuna baktığımızda özellikle Cittaslow kriterleri incelendiği zaman iki kavram arasında benzerlik gösteren amaçlar olduğu fark edilir. Gerek sürdürülebilir kalkınmaya gerekse Cittaslow kriterlerine

baktığımızda esas amacın çevre ve insan arasındaki uyum olduğu görülmektedir. Cittaslow kriterlerinin ilk başlığını çevre politikaları oluşturmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmada ise çevrenin korunması ve yerel kaynak ve değerlerin gelecek kuşaklara aktarılması öncelikli amaçtır.

Sürdürülebilir kalkınmanın üç boyutuna baktığımızda, çevresel, ekonomik ve sosyal boyutu açısından Cittaslow kriterlerini incelediğimizde paralellikler görmekteyiz. İlk olarak çevresel boyut; doğal kaynakların korunması, yenilenemeyen kaynakların kullanımında azalma sağlanması ve bu kaynakların gelecek nesillere de aktarımı, Cittaslow'un çevre politikaları kriterlerinde yer alan, hava, su toprak kalitesine verilen önem, alternatif enerji kaynaklarına yönelme, yeşil alanların artırılması gibi düzenlemelerle örtüşmektedir.

Sürdürülebilir kalkınmanın diğer boyutu olan ekonomik boyuta baktığımızda kalkınmanın planlı bir şekilde kısa vadede değil uzun dönemde yerel değerler dikkate alınarak planlanması gerekliliği Cittaslow kriterlerinde yer alan yerel ürün ve üreticileri destekleme, geleneksel faaliyetlerin artırılması ve tanıtılması, yerel ürünlerden oluşan pazarların kurulması, Cittaslow ruhuna uyan girişimlerin desteklenmesi gibi faaliyetlerle pekiştirilmektedir.

Bir diğer sürdürülebilir kalkınma boyutu olan sosyal boyut ise sosyal adaletin sağlanması ve halkın karar alma süreçlerine aktif katılımını gerektirmektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın sosyal boyutunu içeren Cittaslow kriterlerine baktığımızda katılım ilkesine önem verildiğini ve ön planda tutulduğunu görmekteyiz. Ayrıca yerelde kalkınmanın sağlanarak gelirin adil bir şekilde dağıtımı da amaçlanmaktadır.

Gerek sürdürülebilir kalkınma anlayışı gerekse Cittaslow ağı çıkış noktası ve temel amaçları açısından, kaynakların doğru kullanımı, doğanın korunması ve gelecek nesillere bırakılabilecek değerlerin kaybolmaması noktasında birleşmektedirler. Sağlıklı ve korunan bir çevrede kalkınma anlayışının temeli sürdürülebilir kalkınma teorisi ile atılmış ve Cittaslow ile hayat bulmuştur (Şahin ve Kutlu, 2014: 61).

Tüm Cittaslow'lara bakıldığında, önerilen kriterler aynı olsa da amaçları farklı farklıdır ve her bir Cittaslow'un ayrı bir özelliği vardır. Uygulamada her şehrin kendi yerel değerlerini dikkate alarak, sorunlarına bulacakları çözümler farklılık gösterecektir. Bu noktada da vatandaşların aktif katılımı doğrultusunda, yaşadıkları yerin yerel özelliklerini göz önünde bulundurarak, sürdürülebilirliğin sağlanması ve geliştirilmesi için Cittaslow kriterleri yol gösterici olacaktır. Onları bağlayan şey bölgelerinin ayırt edici özelliklerini koruma isteği olacaktır. Bu felsefe ve kriterler bölge halkına dayatılardan ziyade sürdürülebilirliğin sağlanmasını amaç edinen ve gelecek kuşaklara da yerel değerleri ve tatları bırakabilmeyi hedef koymaktadır (Sezgin ve Ünüvar, 2011).

Cittaslow kriterleri ve felsefesi bir şeyleri yasaklamak üzerine kurgulanmış değildir. Teknolojinin, arabaların, marketin kapatılması veya yasaklanması değil teknolojinin olumlu kullanımını sağlayama çalışmak, başta internet olmak üzere halkın belediye hizmetlerinden internet ortamında faydalanmasıdır. Araba kullanımının yasaklanmasından ziyade bisiklet yollarının çoğaltılarak bisiklet kullanımının teşvik edilmesi ve yoğun caddelerin yaya kullanımına bırakılması marketlerin dükkanların kapatılmasında ziyade organik pazarların kurulup, üretici ile tüketiciyi buluşturmadır (Özgenç, 2012: 113).

Cittaslow denildiği zaman insanların kafasında, uyuşuk, tembel insanların hayatın hızını yavaşlatıp, üretimden yoksun bir şekilde emekli yaşamı sürdürdüğü algısı oluşuyor. Oysaki bunun tam tersi olarak Cittaslow yaşamının sürdürülebilir olması için çokça çaba sarf edilmesi gerekir ve sakin şehrin ana teması üretimin kendisidir.

3.5.Sürdürülebilir Turizm ve Cittaslow'lar

Turizm alanında yaşanan değişimleri dikkate aldığımızda, kırsal alanlara yönelik yapılan turistik faaliyetlerin de arttığını görmekteyiz. Farklı destinasyonların aranıp keşfedilmesi ve yavaş hareketin bir uzantısı olan yavaş turizmin de etkisiyle geleneksel yaşam şekilleri, yöresel yemek kültürünün deneyimlenmesi, yerele özgü kıyafetler, gelenekler, el sanatları hakkında bilgi edinmek, yörenin halkıyla iletişim halinde olmak, bölgenin flora ve faunasını incelemek, doğal yaşam ve ekolojik süreçlerin incelenmesi (Güneş, 2008) gibi faaliyetlerin yapılabildiği alanların tercih edilebilirliği artmaktadır.

Yerelden bölgeye uzanan bir bakış açısı ile ele alınan sürdürülebilir turizm bir yandan katılımcılarına bu imkanları sunarken diğer yandan da bölgenin turizm kaynaklarını tüketmeden, harcamadan ve kirletmeden gelecek nesillerin de bu faaliyetleri yapabilmesi adına etkili olmaktadır.

Ayrıca sürdürülebilir turizm sadece katılımcıları ilgilendiren bir konu olmaktan öte, yerelde de yöneticiler, sivil toplum kuruluşları ve bölge halkının da

turistik değer taşıyan yapıtlarını ve doğal, tarihi güzelliklerini de koruyarak, bu değerlerin turizm potansiyelinin bilincinde olup ekonomik getirilerini de hesaba katıp buna uygun politikalar ve uygulamalar geliştirilmelidir.

Sürdürülebilir turizm gelişimi stratejisi (STGS) belirlenirken (Güneş, 2008) bir bölgenin geleceği ile alakalı olarak sürdürülebilir bir hedef ortaya konulup, yerel halkın da katılımı ile birlikte bölgenin kalkınma potansiyelini oluşturmakta olan özgün kaynak ve değerlerinin korunmasına ilişkin bir yöntem izlenmesi hedeflenir.

Cittaslow hareketinin yakın döneme ait yeni bir turizm modeli olduğundan hareketle, amaçlarının ve ilkelerinin esasında sürdürülebilir turizm ilkesinin uzantısı olarak yerel kalkınmanın sağlanmasına yönelik sürdürülebilir kalkınma modeli olduğunu belirtilmektedir (Güneş&Arısoy ve Arslan, 2015: 313).

Sürdürülebilir turizm ilkeleri ve Cittaslow kriterleri birbirleriyle paralellik göstermektedir. Cittaslow kriterleri sürdürülebilirliğin tüm unsurlarını içerdieği gibi sürdürülebilir turizme de genişletilmiş kriterlerinde de yer vermektedir. Cittaslow hareketinin aynı zamanda yerel kalkınma modeli olduğuy olgusu üzerinden de hareketle, hareketin önceliğinin sürdürülebilir olması baş koşuldur (Güneş vd., 2015: 322). Bu noktadan hareketle sürdürülebilirlik ve Cittaslow özelliklerine bakıldığında, çevre ve sosyal politikaların ortak nitelikte yer aldıkları görölmektedir. Her iki unsur da fiziksel ve sosyal çevrenin bilinçle kullanılması üzerine kurulmuştur.

Bu özellikleri göz önünde bulundurduğumuzda Cittaslow felsefesi ile uyduğuy görölen sürdürülebilir turizm, Cittaslow ünvanı alan bölgenin ekonomik kalkınması açısından da önemli bir rol oynamaktadır.

Turizm hareketliliklerindeki artışla birlikte, ekolojik ve fiziksel çevre kullanımında taşıma kapasitesinin aşılması riski bulunduğu ve sosyo- kültürel yapıda da yozlaşma yaşanabileceğini ve bu durumun ise turizmde sürdürülebilirliğe zarar vereceğine dikkat çekilmektedir.

Turist çeken destinasyonların ekonomik olarak refah düzeyinin artması için yerel katılımı da en üst seviyeye çıkartmak gerekmektedir. Bu vesileyle ziyaretçi harcamalarından elde edilecek olan kazançlar, yerel ekonomiye orantılı bir şekilde aktarılabilecektir (Güneş vd., 2015: 313). Cittaslow'ların fiziki koşullarının korunması, bu alanların sürdürülebilir gelişimlerinin sağlanması için bir esastır. Cittaslow'ların daha çok bilinir olması ve bu alanlarda kontrolsüz bir gelişmenin yaşanması halinde sürdürülebilirlik ve Cittaslow olma kriterleri arasında zıt düşünceler olduğu görülmektedir. Cittaslow ağına dahil olan destinasyonlarda, kısa vadede yalnızca ekonomik kalkınma önceliği içinde plansız bir gelişimin yaşanması; taşıma kapasitesinin aşılması sorunu doğurabilmektedir. Cittaslow bilincinin artırılması bu anlamada büyük önem arz etmektedir (Güneş vd., 2015: 322).

Cittaslow unvanı alan şehirler her ne kadar turizm destinasyonları olarak tasarlanmasalar da bu ağa dahil olan şehirler turizm açısından çekici unsurlar içermekte ve bu nedenle cazibe merkezleri olmaktadır. Süreç sırasında iyi yönetilemeyen turizm faaliyetleri Cittaslow'larda büyük zararlar meydana getirmektedir. Hem turizm faaliyetleri içerisinde hem de ele alınacak olan diğer yaklaşımlarda dikkatli ve bütüncül bir anlayışa sahip olmak, doğa ile birlikte yerel halkın da refahının uzun dönemde korunabilmesini sağlayacaktır.

4.Kıbrıs Türk Belediyelerinin Kısa Tarihi

Kıbrıs, yönetim bakımından çok farklı dönemlerden geçerek bugüne gelmiştir. Bir sömürge adası olmaktan çıkıp kendi ortak cumhuriyetini kuran Kıbrıs halkı, daha sonra uzun yıllar süren savaş ve göç dalgasıyla boğuşacak ve ardından gelen bölünme, iki farklı bölgede iki ayrı toplum bırakacaktır. Bu durum kuşkusuz yerel ve beledi hizmetlerde bir bütünlüğün sağlanmasını olanaksızlaştırmakta ve yerel yönetim organizasyonlarının aksamasına neden olmaktadır. İçinde bulunduğumuz zamanın daha iyi anlaşılabilmesi adına bu bölümde, Kıbrıs'ta yerel yönetimlerinin evrimini inceleyip günümüzde Kıbrıs'ın kuzeyinde belediyelerin mevcut durumuna bakacağız.

Osmanlı Dönemi (1571-1878):

Osmanlı'nın adayı fethetmesinden Tanzimat Dönemi'ne kadar olan sürede (1571-1839) bugünkü belediye hizmetleri diyebileceğimiz hizmetlerin vakıf kurumları tarafından, merkezi hükümetin denetim ve kontrolü altında, gerçekleştirildiğine değinilmektedir. Merkezi otoritenin taşradaki temsilcisi olan Kadı, bulunduğu şehirde denetimi altında olan vakıf ve esnaf örgütleri ile halkı örgütleyerek bölgenin beledi hizmetlerinin yerine getirilmesini sağlıyordu (Akıncı, 2010; Miralay, 1984).

Tanzimat Döneminden adanın İngilizlere kiralanmasına kadar olan sürede (1839-1878) çıkarılan Vilayet Nizamnamesi ile Osmanlı taşrasında da ayrı belediyelerin kurulması sağlanmış ve Kıbrıs'ta merkez Lefkoşa ve diğer altı kazada

Larnaka, Baf, Limasol, Girne ve Değirmenlik'te belediye idaresinin oluşturulduğunu görmekteyiz. Merkezi otorite tarafından atanan başkan ve yardımcısı dışında, bölge cemaatlerinden gelen altışar üyenin oluşturduğu bir belediye meclisi vardı(Akıncı, 2010; Miralay, 1984).

Bu dönemde belediyenin belli başlı görevleri arasında, imar denetimi yapmak, yol ve kaldırım yapım/onarımı, ulaşım, temizlik ve aydınlatma işlerini sayabiliriz (Akıncı, 2010).

İngiliz Sömürge Dönemi (1878-1960):

Geride kalan birçok savaştan mağlup ve güçsüz ayrılan Osmanlı Devleti Kıbrıs Adasını bir taviz vermek amacıyla İngilizlere kiralamak zorunda kalmıştır. 1878 yılında imzalanan “İttifak Anlaşması” ile adada yönetim hakkı kazanan İngilizler, 23 Temmuz 1923 tarihinde imzalanan “Lozan Anlaşması” ile de egemenlik hakkı kazanmışlardır. Bu egemenlikleri 1960 yılında kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti'ne kadar sürmüştür (Akıncı, 2010; Miralay, 1984).

İngiliz Döneminde Ada, Yüksek Komiser (Vali) denilen, geniş yetki ve güce sahip kişiler tarafından yönetiliyordu. Bu yüksek komiserin herhangi bir bölgede halkın isteği üzerine belediye kurma veya kaldırma yetkisi bulunmaktaydı (Samani, 2007: 65-68).

1882 yılında çıkarılan yeni yasa ile Kıbrıs'ın altı kazasında (Lefkoşa Mağusa, Larnaka, Limasol, Baf ve Girne) bulunan belediyelerin meclis üye oranı o belediyenin sınırları içerisinde ikamet eden Hristiyan ve Müslüman “yetişkin erkek” nüfusuna göre düzenlenecekti. Belediye Başkanı ve Asbaşkan ise, halk tarafından

seçimle görevlendirilen belediye meclis üyeleri tarafından kendi aralarından seçilecekti. Ayrıca belediye idaresinde, merkezi yönetim tarafından atanan “Belediye Komisyonları” da mevcuttu. Komisyon başkanlığı bir İngiliz tarafından yapılmakta ve her cemaatten nüfusa bakılmaksızın birer üye bulunmaktaydı (Akıncı, 2010; Miralay, 1984).

İngiliz yönetimi, belediye hizmetlerinin belediyenin kendi gelirleriyle karşılanmasını hedeflemekteydi. Bu da şehirlerin modern bir görünüm alma sürecini yavaşlattı. Bu dönemde ise belediye gelirleri, hayvan kesim ve pazar harçları, inşaat ruhsatları ve belediye mülklerinden gelen kiralardan oluşmaktaydı (Samani, 2007: 71-72)

Ayrı Belediyelerin Kurulması ve 1960-1963 Kıbrıs Cumhuriyeti:

1957 yılında ada genelindeki belediye meclislerinde görev yapan 18 Türk meclis üyesi toplu olarak istifa ettiler. Bu istifalar ayrı belediyelerin oluşturulması yönündeki isteklerinin bir sonucuydu. 1958 yılına gelindiğinde ise her kazada mitingler düzenlenerek ayrı belediye kurulmasına yönelik talepler dile getirildi. Bu mitinglerin birinde konuşan Rauf R. Denktaş; “*Bağımsız Türk belediyelerini kurmak girişimiyle, Kıbrıs Türk Toplumunun hürriyet mücadelesi fiilen başlamıştır*” demiştir (Miralay, 1991).

Nihayetinde Haziran 1958’e gelindiğinde ilk ayrı Türk belediyesi olarak Lefkoşa Türk Belediyesi Kurulmuştur. Bu gelişmeyi dönemin İngiliz sömürge yönetimi raporlarında “*idari bir saçmalık fakat politik bir zorunluluk*” olarak vurgular (Miralay, 1991).

Aradan iki yıl geçtikten sonra kurulan Kıbrıs Cumhuriyeti'nde 1960 Anayasası Kıbrıs'ın beş şehrinde (Lefkoşa, Limasol, Larnaka, Mağusa ve Baf) ayrı belediyelerin kurulmasına olanak veriyordu. Fakat üç yıl süren bu cumhuriyetin en uzlaşılmaz konusu olarak kalan ayrı belediyeler konusu anayasa mahkemesine kadar gitmiş ve bir sonuç alınamadan 1963 yılında yaşanan ayrılığa kadar verimsiz bir şekilde devam etmiştir (Miralay, 1984).

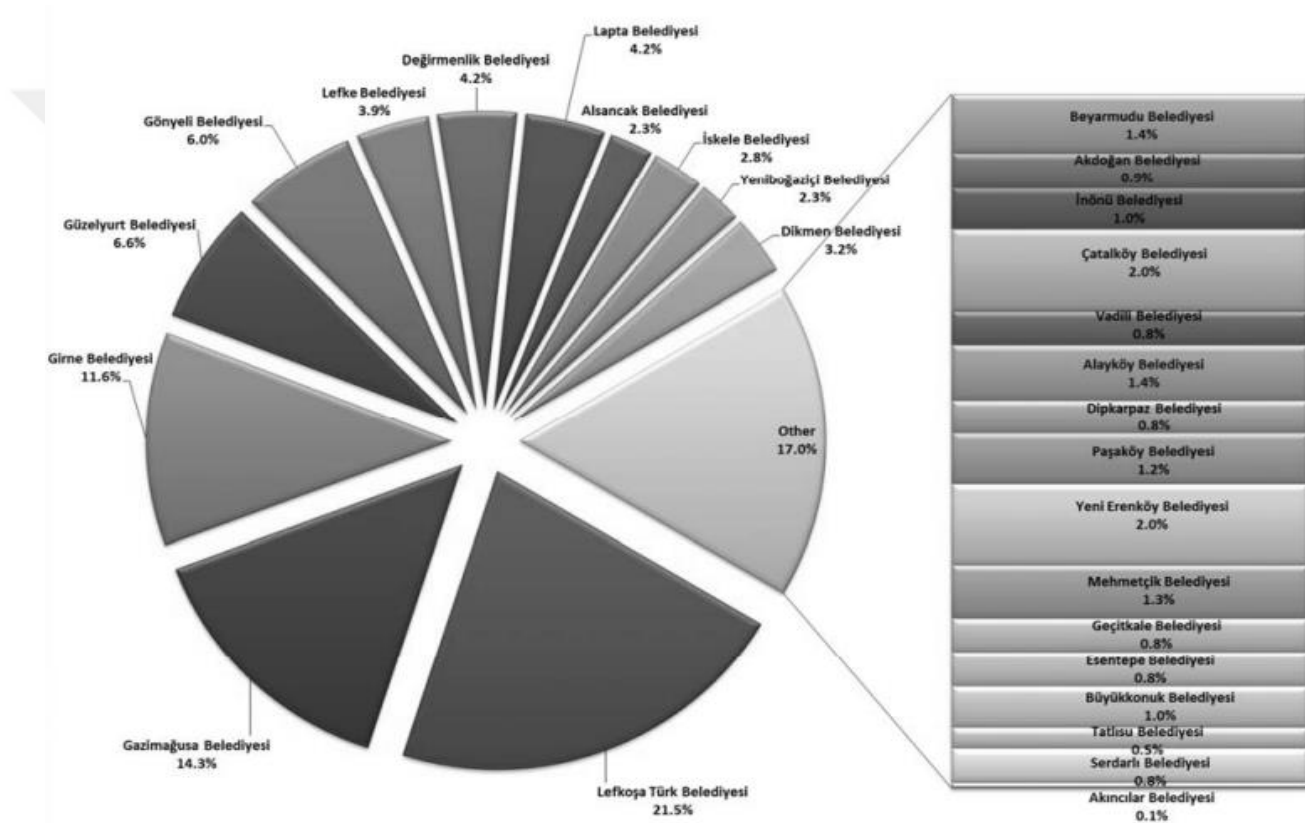
Kıbrıs'ta 1882 yılında çıkarılan yasa ile karma belediye meclisleri için yapılmaya başlanan seçimler, 1931 de çıkan isyan ile son bulmuş, 12 yıllık aralıktan sonra 1943'te yeniden yapılmaya başlamış olmasına rağmen 1953 de son kez yapılarak artan EOKA olayları ile yeniden askıya alınmıştır. Bu süre içerisinde 1974 yılına kadar yaşanan olaylar neticesinde Kuzey'de toplanan Kıbrıs Türkler ancak 1976'da Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kurulması ile birlikte, Güney'e yerleşen Kıbrıslı Rumlar ise 1986 da ilk yerel seçimlerini yapmışlardır (Akıncı, 2010).

Bugün kuzeyde her dört yılda bir, güneyde ise her beş yılda bir yerel seçimler yapılmaktadır. 28 belediyeye ayrılan KKTC'de belediye başkanı ve meclis üyeleri halk tarafından, yapılan seçimle görev başına gelmektedir. Faaliyetlerini sürdürmekte olan 28 belediyeden Lefkoşa, Güzeyurt, Girne, Gazimağusa ve İskele, belediyeleri ilçe belediyeleri olarak adlandırılmakta, diğer bir yaklaşım ile ise KKTC'de mevcut beş ilçe olmak üzere 28 adet belediye faaliyet göstermektedir.

Günümüzde belediyelerin mevcut sorunlarına baktığımızda karşımıza ilk olarak mali sorunlar çıkmaktadır. Zaruri yatırımların gerçekleşmesi için bile gerekli mali olanakların sağlanamadığını görmekteyiz. Ayrıca birçok belediye personel giderlerini karşılamakta bile yetersiz kalmaktadır. Bunun en önemli nedenlerinden biri ise ölçek sorunudur. 2011 nüfus sayımına göre 28 belediyenin 14'ünün nüfusu

5000'in altında gözükmetedir. En büyük beş belediye ise nüfusun hali hazırda %60'ını oluşturmaktadır (www.devplan.org, 08.06.2016). Dolayısıyla KKTC'nin büyük oranda küçük belediyelerden oluştuğunu söyleyebiliriz. Bu da devletten alınan katkı paylarında büyük farklar yaratmaktadır.

Şekil 4.1 Kıbrıs Türk Belediyeleri Nüfus Oranı

Kaynak: <http://www.devplan.org/Belediyeler/Yerel%20Yonetimler-2006-14.pdf>

5. Kuzey Kıbrıs'ta Çevresel Sürdürülebilirlik

Büyük bir krizin içinden geçiyor olduğumuz aşıkâr. Bu kriz belki de insanlık tarihinde ilk kez ekonomik olmakla birlikte ekolojik bir krizi de beraberinde getiriyor. Ekonomik kriz dolayısıyla İspanya'da, Yunanistan'da, Portekiz'de ve İtalya'da grevler boy gösterirken hükümetler de çöküş gösterdi. Üretim ve tüketim alışkanlıklarımız vesilesi ile dünyamız hızlı bir şekilde geri dönüşü olmayan ve yaşanılmaz bir hal almaya ilerliyor. Hatta bu noktaya vardık denilebilir (Aşıcı, 2012:105).

Kuzey Kıbrıs'ta ise planlama üzerine yapılan bütün tartışmalar büyük bir ironiyi de beraberinde getirmektedir. Yıllarca bütün yerel ve ulusal sorunlarını “çözüm sonrasına” iteklemiş bir toplumun beş – on yıllık kalkınma planları hazırlayıp buna dayalı uygulamalar geliştireceğine olan inanç, toplumun sadece mevcut devlet yapısını sürdürmeyi ilke edinmiş kesim tarafından bile ne kadar destekleniyor bilinemez. Yapıcıoğlu ve Güvenç'in, *“terk etme ve terk edilme kaygısı arasında sadece içinde uyandığı günü yaşamakla kendini sınırlandırmış bir toplum”* olarak tanımladığı Kıbrıslıların, sürdürülebilir bir kalkınmanın var olabileceğine yönelik inanç ve isteklerini kazanmak kolay olmayacaktır (Yapıcıoğlu ve Güvenç, 2013: 560).

Kıbrıs Cumhuriyeti'nin dağılmasından sonra 40 yıllık döneme baktığımızda, adanın yönetimin ikiye ayrılması sonucunda çevre kaynaklarının da bu bölünmeden olumsuz bir şekilde etkilendiğini görüyoruz. Kıbrıs'ın kuzeyinde sürdürülen politikalar sonucunda, doğal kaynakların kullanımı ve yararlanılması konusunda,

demografik yapıya bakılmaksızın, büyük bir adaletsizliğin ortaya çıktığını söyleyebiliriz. Bu politikalar sonucunda doğal kaynaklar küçük bir kesimin elinde büyük rant kapıları olarak değerlendirilirken, büyük bir kesime de göç yollarına düşmekten başka bir tercih sunmamaktadır. Bunun sonucunda Adadaki Kıbrıslı Türk nüfusunun gittikçe azalan bir ivme gösterdiği saptanmış ve toplum üzerinde psikolojik ve sosyal travmalar ortaya çıkmıştır. Çevre sağlığı ve güvenliğinin tehdit edici boyutlara çıkması Kıbrıs sorunun uluslararası bir alana taşınma özelliğine rağmen gerek mevcut gerekse ileride ortaya çıkabilecek çözüm imkan ve tartışma alanlarının engellenmesi ile karşı karşıyayız.

Yasaların yok sayıldığı ve denetimden uzak işlemler nedeniyle çevre ve kalkınma arasında bir uçurum açılmış, adanın taşıma kapasitesinin çok üstüne çıkılmış, ekolojik tahribatlar artmıştır ve bunların doğurduğu nedenlerle birlikte sosyal ve ekonomik zorlukların olduğu ve halkın yaşam kalitesinde hızlı bir düşüş gerçekleştiği görülmektedir.

Tarihi eserlerin ve arkeolojik alanların yeterince değerlendirilip kullanılamaması ve turizm açısından bir önem kazanamamasının yanı sıra bu alanların tahrip edilmesi ve tarihi eserlerin kaçakçılığı ile karşılaşmaktayız. Denetimsiz bir şekilde çalışan ve Beşparmak Dağlarının ekolojik dengesini alt üst etme noktasına kadar getiren taş ocaklarının varlığı, orman arazilerinin herhangi bir hukuki korumaya tabi tutulmaksızın, turizm faaliyeti adı altında imara açılması, derelerin kapatılarak birer inşaat alanlarına çevrilmesiyle karşılaşılan sel felaketleri, planlama adı altında hibe edilen kaynakların denetlenmemesi sonucu yağmalanması, Kıbrıs'a özgü olan mimari dokunun kaybolması, hızla artan yapılaşmayla binlerce zeytin ve harnup (keçiboynuzu) ağacının kesilmesi, atıkların hiçbir ayrıştırmaya

uğramadan gelişigüzel bir şekilde derelere, kıyılara bırakılması mevcut ekolojik cinayetlerin sadece bir kısmını oluşturmaktadır (Yüksel, 2007).

Oktay, Kuzey Kıbrıs'taki mevcut yerleşimlerin sürdürülemezliğinden bahsederken bu plansızlık ve denetimsizlik sonucu ortaya çıkan çarpık kentleşme ve niteliksiz yerleşimlerin nedenini, çeşitli nedenlerle değişime uğrayan nüfus yapısına bağlar. Kıbrıs kültürünün ve geleneksel Kıbrıs yerleşimlerinin günümüzde yöneticiler ve halk tarafından benimsenme ve değerlendirme eksikliğinden dolayı yerleşimlerin dokularında bozulma ve dağılmaya denk gelinmektedir (Oktay, 2002: 69). Bunları yeniden inşa etmek kuşkusuz bir plan ve program dahilinde olacaktır. Bu noktada merkezi yönetimden ziyade yerel yönetimlerin inisiyatifinde gelişen planlamalar, yerel kalkınmanın gerçekleşmesinde önemli rol oynayacaktır.

Çevre problemlerini oluştuktan sonra çözmek değil, oluşmasını önlemek gerekir. Ama maalesef Kıbrıs'ın Kuzeyinde önleyici politikalar bir yana, çözümle ilgili kararlar da hep anlık alınmaktadır. Çevre konusunda devlet politikalarının olmayışı, mevcut durumların sürekliliğinin sağlanamaması, sürekli değişim içerisinde, yönetici olanların duyarlılığına veya ilgi alanlarına kalmış gözükmektedir. Dolayısıyla her gelen hükümet kendine göre başka şeyler yapmaya çalışıyor. Son 40 yıl içerisinde 38 adet hükümet değişimi bunun göstergesidir.

Ülkenin bir yanında (Büyükkonuk, Yeşilirmak) eko-turizm köyü oluşturma faaliyetleri gündemde iken diğer yanında ve merkezinde, başkentinde, belediyenin çöp toplama krizi üzerine Lefkoşa Kaymakamlığının çöp toplama ekipleri kurarak krizi geçici bir çözüme götürmesi (Yapıcıoğlu ve Güvenç, 2013: 559), birbirine yakın ama aynı zamanda uzak yerel yönetim faaliyetlerinin göstergesidir. Bu tezde incelediğimiz ve yeşermesini dilediğimiz temel nokta, bu çarpık gidişat içerisinde

sürdürülebilir bir yerel kalkınmanın varlığını temellendirip, yerelden ulusala bir kalkınmanın altyapısını oluşturmaktır.

6. Yeniboğaziçi Sakin Şehri

6.1. Bölgenin Genel Özellikleri

Gazimağusa ilçe sınırları içerisinde yer alan Yeniboğaziçi, hem denize olan yakınlığı hem de ormanlık bir bölge oluşu itibariyle adanın en ilgi çekici bölgelerindendir. Bir turizm bölgesi olmasının yanı sıra tarım ve hayvancılığın da yapıldığı bölge gelişime oldukça müsaittir.

Eski adı Ayios Sergios olan Yeniboğaziçi bölgesinde adanın bölünmesinden önce Rum nüfusun Türk nüfusuna oranla daha fazla olduğu bilinmektedir. Gerek ada genelinde gerekse de bölgede yaşanan gerginlikler sonucunda Türk nüfusun civardaki Türk köylerine dağıldığı söylenmektedir.

Yeniboğaziçi sınırlarında kalan ve Rumlar açısından kutsal bir değer taşımakta olan Saint Barnabas Kilisesi hem güneyden gelen hem de yurt dışından gelen ziyaretçilerin yoğun ilgisini çekmektedir. Narenciye bahçelerinin güzelliği ve bolluğu bölgeye gelir getiren kaynaklardandır. Yine tarihi bir değere sahip olan Salamis Harabeleri ve Salamis Otel turizm faaliyetleri açısından ilgi çekici olmakla birlikte bölgenin önemli gelir kaynakları arasındadır.

1974 sonrasında ise Yeniboğaziçi nüfusu çoğunlukla, günümüzde güney sınırları içerisinde bulunan Larnaka İlçesinin Aytotoro Köyünden göçen Kıbrıslı Türklerle birlikte Türkiye'nin daha çok Karadeniz bölgesinden adaya göç edip Yeniboğaziçi'ne yerleşen kişilerden oluşmaktadır.

Encümenlik vasıtasıyla yürütülen belediye hizmetleri 24 Haziran 1980 tarihinde alınan bakanlar kurulu kararıyla son bulup, Yeniboğaziçi'nin belediye olmasına karar verilmiş 1997 yılında da Mormenekşe Köyü Yeniboğaziçi'ne bağlanmış 2005'de de diğer altı köy bağlanarak bölgenin bugünkü sınırları belirlenmiştir.

Şekil 6.1. Yeniboğaziçi'nin Haritadan Görünümü

Kaynak: maps.google.com

6.1.1. Köyler

Nüfusu 10,500 olan Yeniboğaziçi Belediyesi'ni toplamda sekiz yerleşim yeri oluşturmaktadır. Yeniboğaziçi, Mormenekşe, Alaniçi, Akova, Yıldırım, Sandallar, Muratağa ve Atlılar.

Yeniboğaziçi

Nüfusu üç binden fazla olan ve başlıca gelir kaynakları arasında tarım hayvancılık ve turizm bulunan Yeniboğaziçi, belediye sınırları dahilindeki en kalabalık yerleşim yeridir. İskele ve Mağusa İlçelerinin birleşim noktası olan sahil yolu üzerinde yer almaktadır. Tarihi ve turistik bir değer taşıyan Salamis Antik Kenti, içerisinde Saint Barnabas Kilisesi'ni ve bu antik kente su taşıyan tarihi su kemerlerini içermektedir.

Hem denize kıyısı bulunmasıyla hem de ormanlık arazilerinin varlığıyla son zamanlarda nüfusu hızla artan bir yerleşim yerine dönen Yeniboğaziçi'nde uluslararası etkinlikler de düzenlenmektedir. Bölgeye özgü bir kuş türünün adını verdiği "Uluslararası Pulya Festivali" her yıl düzenlenmekte ve geleneksel bir olaya dönüşmüştür. Bunun yanına yine her yıl 9 Mart'ta düzenlenen "Kıbrıs Bahar Şenliği" ve 10 Aralık Dünya İnsan Hakları Günü etkinlikleri yer almaktadır.

Bölgede bulunan kadın örgütleri tarafında organize edilen ve her Çarşamba düzenli olarak yapılan Yeniboğaziçi Organik Pazarı, adanın her bölgesinde ziyaretçi toplamaktadır.

Kaynak: Yeniboğaziçi Belediye Arşivi, 2016.

Mormenekşe Köyü

Nüfus olarak Yeniboğaziçi'nden sonra ikinci sırada ye alan köyde yaklaşık olarak bin kişi yaşamaktadır. Enginar üretiminde ada genelinde en önemli paya sahiptir ve her yıl düzenli olarak enginar festivali düzenlemektedir. Tarım ve hayvancılığın yoğunlukla yapıldığı köyde tarihi Papaz evi, Ay Nicolas ve Ay Yeorgio Kiliseleri ile korsan kulesi bulunmaktadır.

Alaniçi Köyü

Nüfusu yaklaşık olarak 850 civarında bulunan Alaniçi Köyünde kuru tarım ve hayvancılık yoğun olarak yapılmaktadır. Yine bu köyde de her yıl düzenli olarak

hasat festivali yapılmaktadır. Ayrıca bölgede bulunan en büyük kilise olan Ayios Anastassios Hristiyan ziyaretçilerin sıkça uğradığı bir yerdir.

Akova Köyü

750 civarında insanın yaşadığı Akova Köyü'nde de tarım ve hayvancılık en önemli gelir kaynağıdır. Bölgenin sulu tarım yapılmasına elverişli olmasından dolayı başlıca ürünleri arasında börülce ve kavun bulunmaktadır.

Yıldırım Köyü

Nüfusu 600 civarında olan Yıldırım köyünde organik tarım yapılmaktadır. Köyde üretilen patates ve karpuzda genelinde yoğun rağbet olmaktadır. Bu köyde de her yıl Karpuz Festivali yapılmakta ve köye ciddi oranda ziyaretçi çekmektedir.

Şehitler Köyü

Atlılar, Muratağa ve Sandallar köylerinin ortak adıdır. Türk – Rum çatışmalarında Rumlar tarafından katledilen insanlarımızın daha çok yaşadığı köyler olup, mücadele yıllarının sembolü haline gelmiş köylerdir. 50 hane ve 200 civarında insan bu köyde yaşamaktadır.

6.2.Başvuru ve Hazırlık Süreci

2011 yılında, dönemin Mimarlar Odası Başkanı Azmi Öge'nin projeleri arasında Kıbrıs'ın kuzeyinde bir Cittaslow oluşturma fikri vardı. Yapılan incelemeler ve araştırmalar kapsamında Yeniboğaziçi Beldesinin bu felsefeye en uygun şehir olabileceği, potansiyeli ve uygunluğu anlaşıldı.

Yeniboğaziçi Belediyesi ile yapılan görüşmelerin olumlu sonuçlanmasından sonra akademik destek alınması amacıyla Doğu Akdeniz Üniversitesi ile iletişime geçiliyor. DAÜ ile gerçekleşen temaslardan sonra Mimarlar Odası – Yeniboğaziçi Belediyesi – DAÜ arasında bir üçlü hazırlık komitesi oluşturuldu.

Hazırlık komitesinin genel koordinatörlüğünü yapan ve o dönemde meclis üyeliği görevinde olan ayrıca Mimarlar Odası'nda da üyeliği bulunan Ali Kömürcügil(Ek.1), hazırlık sürecinin iki yıl sürdüğünü söylüyor ve süreci şöyle anlatıyor:

“İlk olarak Seferihisar'da incelemeler yaptık ve oradaki yetkililerle görüşmelerimiz oldu. Gerekli dokümanları ve kriterleri aldıktan sonra bölgeye uyarlama çalışmalarına başladık. Bölgeyi iyi bilen, tanıyan insanlardan oluşan bir çekirdek komite kurduk. Her kriter başlığı bu komitedeki insanlara bölündü ve bir bir veriler toplanmaya başlandı. Aynı zamanda yine bölgede bulunan kadın birliklerini, spor kulüplerini, sivil toplum örgütlerini, esnafları ve muhtarları toplayıp, kitle toplantıları yapıldı ve bilgi verildi. Bölge halkına nasıl bir beldede yaşamak istediklerine dair sorular sorduk.

Topladığımız bilgilerin üniversiteye gidilip raporlanma süreci başladı. İngilizce ve Türkçe olmak üzere hazırlandı rapor ve İtalya'ya başvuru için gönderildi (Kömürcügil, 12.04.2016, Ek-1).”

Akademik bir altyapısı da bulunan rapor Cittaslow Merkezi tarafından incelenerek İtalya’da gerçekleştirilen tören ile iki yıllık hazırlık sürecinin ardından 9 Kasım 2013 tarihinde Yeniboğaziçi Belediyesi Cittaslow unvanına kavuşuyor.

6.3.Cittaslow Kriterleri ve Yeniboğaziçi

Cittaslow oluşumu için Kıbrıs Adası’nın “*biçilmiş bir kaftan*” olduğunu söyleyen Kömürcügil, bölgeyi değerlendirirken ilk etapta bölgenin hali hazırda kriterlerin %50-60 civarını karşıladığını dile getiriyor. “*Doğasının çok bozulmamış ve tahrip edilmemiş olması, tarım altyapısı, tarihi eserlerin mevcudiyeti ve iklimi ile Cittaslow oluşumuna çok uygun bir bölge.*” (Kömürcügil, 12.04.2016, Ek-1).

Bu doğrultuda Cittaslow kriterlerine yönelik Yeniboğaziçi Belediyesi tarafından 2011 yılında hazırlanmaya başlanan raporlar güncellenmektedir ve bu raporların alt başlıklar halindeki içerikleri şu şekildedir:

6.3.1. Çevre Politikaları ¹

Cittaslow Kriteri	Yeniboğaziçi'nde Yapılan Çalışmalar
1.Hava Temizliğinin Yasa Tarafından Belirtilen Parametrelerde Olduğunun Belgelenmesi	Yeniboğaziçi Belediyesine bağlı köylerde hava, su ve toprağın kalitesinin ölçümleri Çevre Koruma Dairesi tarafından rutin olarak yapılmaktadır. Belediye sanayi tesisleri ilke diğer faaliyetler ve işletmeler için (ekmek fırını, süt ürünleri imalatçıları, kuru temizleyiciler, lokanta, restoran vb.) işletme izni verirken veya yenilerken, ilgili işletmelerin Çevre Yasasının 28. Maddesinin 6. Fıkrası kapsamında Çevre Koruma Dairesi Müdürlüğünden görüş almalarını koşul olarak koymuştur. Bu tür denetimler belediye ve Çevre Koruma Dairesi işbirliği ile rutin olarak yapılmaktadır. Buna ek olarak yine Çevre Koruma Dairesi ile yapılan görüşmeler neticesinde Yeniboğaziçi beldesinde bulunan sobalarda kullanılan yakıtların kontrol altına alınıp hava kalitesini korumak için birlikte çalışma kararı alınmıştır.
2. Su Temizliğinin Yasa Tarafından Belirtilen Parametrelerde Olduğunun Belgelenmesi:	Yeniboğaziçi Belediyesine bağlı köylerde hava, su ve toprağın kalitesinin ölçümleri Çevre Koruma Dairesi tarafından rutin olarak yapılmaktadır. Kuzey Kıbrıs genelinde olduğu gibi, belediyeye bağlı yerleşkelerde kent sakinlerinin içme suyu ihtiyacı uzun zamandır şebeke tarafından değil, özel şirketlere bağlı arıtılış kaynak suyla sağlanmaktadır. Ayrıca yakın bir tarihte, belediyeye bağlı Mormenekşe köyünde, mevcut su depolarının yanına günlük 500 ton su arıtabilen bir tesis yapılmıştır. Bölgenin sahil şeridinde yer almasından dolayı, halk sağlığına bir etken teşkil eden deniz suyu tahlilleri ve

¹Yeniboğaziçi Belediye Raporları, 2015; Katip Demir, 24.04.2016 tarihli kişisel görüşme

	ölçümleri de ayda bir belediye denetiminde yapılmaktadır. En son tahlillerde deniz suyunun temiz çıktığı görülmüştür.
3.Halkın İçme Suyu Tüketiminin Ulusal Ortalamayla Karşılaştırılması	Kuzey Kıbrıs genelinde ne yazık ki şebekeden içme suyu yeteri kadarıyla sağlanamamaktadır. Yeniboğaziçi Belediyesi'ne bağlı yerleşkelerde de uzun zamandır vatandaşlar içme suyu ihtiyacını özel şirketler vasıtasıyla arıtılmış kaynak suyuyla gidermektedir. Ancak yakın bir tarihte belediyeye bağlı Mormenekşe köyünde, mevcut su depolarının yanına günlük 500 ton su arıtabilen bir tesis yapılmıştır. Ülkedeki çok az yerleşimde yer alan bu uygulamanın kapasitesinin arttırılması için Belediye çalışmaları süratle devam etmekte; ancak bu bağlamda ülke genelinde halkın içme suyu tüketimine dair veriler bulunmamaktadır. Bu gerçekler doğrultusunda böyle bir ortalama karşılaştırması yapabilmek şu an için mümkün gözükmemektedir.
4.Kentsel Katı Atıkların Ayırıştırılarak Toplanması	Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması amacı ile Yeniboğaziçi Belediyesi Cittaslow Komitesi, eğitim kurumları ve sivil toplum işbirliği ile birçok proje kurgulanmış ve bunlar aşamalı olarak uygulanmaya başlanmıştır. • Bölgedeki Çöplerin Toplanması: Çöpler belde genelinde haftada iki kez toplanmaktadır. Bunun yanı sıra çöp tenekelerinin yeniden tasarlanması ve bölgenin peyzajına uygun hale getirilmesi ile ilgili uygulama başlatılmış, yeşil alan ve parklar gibi kamusal alanlara öncelik verilmiştir. • Atık Yağların Toplanması: Kentsel katı atıkların ayrıştırmaya tabi tutulup toplanması ve bu uygulamanın yaygınlaştırılmasına yönelik olarak Yeniboğaziçi Belediyesi çok yönlü kampanya ve

	çalışmalar yürütmektedir. Bu çabanın bir ayağı atık yağların toplanmasına yönelik olarak yürütülen kampanyadır. Kampanya kapsamında toplum bilinçlendirme toplantıları ve sloganları üretilmiş, restoranlar ve turistik tesislerde uygulamaya başlatılmıştır. Bu kapsamda atık yağların depolanması için bidonlar üretilmiş ve dağıtımı yapılmıştır. Bu depolama üniteleri dolduğunda, evre Koruma Dairesi tarafından verilmiş özel izine sahip firma tarafından toplanmakta ve yeniden değerlendirilmektedir. Bu çalışmayı evlerde de uygulamak için kampanya hazırlığı devam etmekte, evlerdeki bidonlarda toplanacak beş litrelik birikmiş yağın toplanması için gerekli altyapı ve bilgilendirme çalışmaları sürdürülmektedir. Bu uygulama sayesinde bölgedeki restoranlardan ilk üç ay içerisinde 200 litre yağın geri dönüşümü sağlanmışır. • Yeniboğaziçi İlkokulu p Ayırıştırma Projesi: Yeniboğaziçi Belediyesi toplumun ocuk yaştaki kesimine özellikle evre bilinci verme ve çöpleri ayrıştırarak toplama yetisinin kazandırılmasına yönelik olarak bir dizi proje başlatmıştır. Bu kapsamda belediyeye bağlı köylerden Yeniboğaziçi Köyü pilot bölge olarak seçilmiş, Yeniboğaziçi İlkokulu'nda çöp ve özel atıkların ayrıştırılarak toplanması uygulaması başlatılmıştır. Yeniboğaziçi Belediyesi ilkokula başlangıç olarak bir adet çöp ayrıştırma bidonu temin etmiştir. • p Atıkların Ayrıştırılarak Toplanmasına Yönelik Olarak Bilinçlendirme, Yaygınlaştırma ve Teşvik Kampanyası Kapsamında Sivil Toplum Projeleri: Kent Cittaslow Komitesi kentsel çöp ve atıkların ayrıştırılarak toplanmasına yönelik olarak bilinçlendirme, yaygınlaştırma ve teşvik kampanyası kapsamında sivil
--	--

	toplum örgütleri toplantıları düzenlenmiştir. Bu toplantılar neticesinde sivil toplum örgütlerinden proje önerileri toplanmıştır. Bu projeler; “Plastik Poşete Hayır Projesi, Çöp Toplamada Çağdaş Yenilik, Ağılların Köy Dışına Taşınması Projesi, Kese Kağıt Projesi”
5.Endüstriyel ve Evsel Kompostlamanın Desteklenmesi	Öncelikle Yeniboğaziçi bölge halkına kompostlamanın anlatıldığı dokümanlar dağıtılmıştır. Sonrasında ise Yeniboğaziçi İlkokulu bahçesinde kompostlamanın hem ilkokul öğrenci ve velilerine anlatılması, hem de uygulamalı olarak gösterilmesi için ilkokul yönetimiyle işbirliği içinde öğrencilere bu konuyla ilgili eğitici dersler verilmeye başlanmış ve okul bahçesinde kompost köşesi yapılmıştır.
6. Kentsel Ya Da Toplu Kanalizasyon İçin Atık Su Arıtma Tesisinin Bulunması	Yeniboğaziçi Belediyesi’nin bulunduğu Gazimağusa bölgesi kanalizasyon master planı Yeniboğaziçi ve Mormenekşe köylerini de kapsamakta, proje kapsamında toplu kanalizasyon ve atık su arıtma tesisi kurulması için çalışmalar devam etmektedir. 2020 yılına kadar atık su kanalizasyon ve arıtma tesislerinin tamamlanması öngörülmektedir. Proje kapsamında Biyolojik Arıtma Sistemi de yapılacaktır. Bu arıtma tesisi Gazimağusa Belediyesi’nin aktif durumdaki arıtma tesisine yönlendirilecektir.
7. Binalarda ve Kamu Kullanım Alanlarında Enerji Tasarrufu	Geleneksel güneşlik sistemi Yeniboğaziçi köyünde yaygın olarak kullanılmaktadır ve hemen hemen tüm konutlarda en az bir güneşlik sistemi bulunmaktadır. Buna bağlı olarak Yeniboğaziçi Belediyesi sınırları içerisinde yaklaşık olarak 4800 MWh’lik enerji tasarrufu yapılmaktadır. Ayrıca bu sistemi kullanmakla yılda ortalama 2300 kg CO ² emisyonu engellenmektedir. Belediyenin benzer çalışmalar kapsamında DAÜ ve Mimarlar Odası ile ortak çalışmaları bulunmaktadır.

8.Kamunun Yenilenebilir Enerji Kaynaklarından Enerji Üretimi	Yeniboğaziçi Beldesi genelinde yaygın bir şekilde yenilenebilir enerji kaynağı olarak güneş kullanılmaktadır. Yeniboğaziçi Belediye binasında da güneş kolektörlerinden sıcak su elde edilmesi sağlanmaktadır. Ancak güneş ışığının doğrudan elektriğe çevrildiği uygulamalar henüz mevcut değildir. Konuyla alakalı olarak DAÜ Mühendislik Fakültesi, Mimarlar Odası, Elektrik Mühendisleri Odası(EMU) ve Kıbrıs Türk Elektrik Kurumu(KIB-TEK) işbirliği içerisinde ortak bir panel düzenmiş; panel sırasında belde için yenilenebilir enerji kaynaklarının daha verimli kullanılmasıyla alakalı ileriye dönük planlamalar tartışılmıştı.
9.Görsel Kirliliğin ve Trafik Gürültüsünün Azaltılması	Yeniboğaziçi Belediyesi'ne bağlı köylerde trafik kirliliği mevcut değildi. Ancak özellikle Yeniboğaziçi ve Mormenekşe köy merkezlerinden geçen yol güzergahlarının değiştirilerek, bölgeye bir çevre yolu yapılması ve böylelikle ağır vasıtaların şehir içine girerek herhangi bir kirliliğe fırsat verilmemesi de belediyenin öncelikli çalışmaları arasındadır. Bu bağlamda belediye ile DAÜ Mimarlık Fakültesi arasında oluşturulan işbirliği çerçevesinde, yüksek lisans programında başlatılan “Yeniboğaziçi Kentsel Tasarım Projesi” kapsamında ulaşım planlamasına yönelik trafik kirliliklerinin azaltılmasına yönelik önerilerin en geç iki yıl içerisinde projelendirilmesine ve beş yıla kadar uygulanmasına karar verilmiştir. Belediye aynı zamanda DAÜ İletişim Fakültesi Görsel Sanatlar Bölümü ile işbirliği içine girerek, bölgedeki tabelalar için çevre kirliliği yaratmayacak ve yörenin karakterini yansıtacak biçim, boyut ve malzeme ile tasarım önerileri geliştirmesine ve en geç iki yıl içerisinde reklam

		tabelalarının bir standardının getirilmesine karar vermiştir.
10.Kamusal Kirliliğinin Azaltılması	Işık	Yeniboğaziçi belediyesine bağlı bölgelerde ışık kirliliği gözlemlenmemektedir. Bunun belgelenebilmesi ve ölçülebilmesi için Elektrik Mühendisleri Odası'na başvuruda bulunulmuştur. Odanın ölçüm sonuçlarına göre belediye, yapılacak olan sokak, park, yol vb. aydınlatmaları Elektrik Mühendisleri Odası'nın hazırlamış olduğu rapor doğrultusunda, aydınlatmanın direk üzerinde ışıkları yukarıya doğru değil yere doğru bakması konusunda düzenlemesine karar verilmiştir.
11.Hane Düşen Enerjisi Tüketimi	Başına Elektrik	Yeniboğaziçi belediyesinin Elektrik kurumundan elde ettiği verilere göre Kuzey Kıbrıs genelinde tüketilen elektrik enerjisi hane başına 600-700 wattır. Belediye sınırları içerisinde ise bu oranın 400-500 watt civarında olduğuna dair ilgili kurum tarafından bilgi verilmiştir
12.Biyçeşitliliğin Korunması		Yeniboğaziçi belediyesi bölgenin biyoloji haritasının çıkartılması için Biyologlar Derneği ile uzun zamandır süren bir işbirliği içerisinde. Bu çalışmalar neticesinde dernek tarafından yapılan çalışmalar belediyeye sunulmuştur

6.3.2. Altyapı Politikaları²

Cittaslow Kriteri	Yeniboğaziçi'nde Yapılan Çalışmalar
1.Kamu Binalarına Bağlı Verimli Bisiklet Yolları	Bölgedeki kamu binalarını bağlayan aktif bisiklet yolları eksikliğini gidermek üzere belediye ile DAÜ Mimarlık Fakültesi arasında oluşturulan işbirliği çerçevesinde, yüksek lisans programında başlatılan “Yeniboğaziçi Kentsel Tasarım Projesi” kapsamında ulaşım planlamasına

² Yeniboğaziçi Belediye Raporları, 2015; Katip Demir, 24.04.2016 tarihli kişisel görüşme

	yönelik bisiklet yolları ağı önerileri yapılmaktadır. Bu ağı kentin kamu binaları, yaşam alanları ve turistik alanlar arasındaki çevre dostu bir ulaşım sağlayacaktır.
2. Mevcut Bisiklet Yollarının Araç Yollarıyla Kilometre Üzerinden Karşılaştırılması	Yeniboğaziçi Belediyesi deniz sınırını oluşturan imara kapalı olarak tanımlanmış koruma altında değerli doğal ve kültürel miras barındıran orman arazisi bulunmaktadır. Bu arazi içerisinde özellikle doğa yürüyüşü amaçlı kullanılan dolaşım alanları doğal bisiklet parkurları oluşturmuştur. Buradaki parkur 16.61 kilometre olarak tanımlanmıştır.
3. Metro ve Otobüs Durakları Gibi Aktarma Merkezlerinde Bisiklet Park Yerleri	Yeniboğaziçi Belediyesinde ulaşım yoğunluğu genel anlamda oldukça düşüktür. Bu bağlamda ulaşımı destekleyecek bir metro ağı ihtiyacı oluşmamıştır. Ülke genelinde toplu taşıma ağı altyapısı bulunmamaktadır; ancak belediye otobüs servisleri düzenli olarak sürdürülmekte ve bu hizmetlerin geliştirilmesine yönelik olarak bir toplu taşıma ağı projesi sürdürülmektedir. Yeniboğaziçi İlkokulu’nda bisiklet parkları mevcuttur.
4.Özel Taşıt Kullanımına Alternatif Olarak Eko Ulaşım Planlanması	Belediye ile DAÜ Mimarlık Fakültesi arasında oluşturulan işbirliği çerçevesinde, yüksek lisans programında başlatılan “Yeniboğaziçi Kentsel Tasarım Projesi” kapsamında ve Cittaslow Projesi kapsamında oluşturulan çevre komitesi ve “EngelSİZ Komitesi” katkılarıyla ulaşım projesi oluşturulmasına yönelik öneriler geliştirilmektedir. Bu kent planlamasında, ulaşım da enerji probleminin en aza indirgenmesine yönelik bütüncül yaklaşımlar benimsenmektedir. Özellikle engellilerin kent hayatına entegre olabilecekleri toplu taşıma sistemi oluşturulmasına ve engellilerin kullanımına uygun minibüs alınmasına belediye tarafından karar verilmiştir. Ayrıca Mimarlar Odası, belediye ve Ortopedik Özürlüler

	Derneği arasında ortak proje üretme konusunda bir anlaşma imzalanmıştır.
5.Engellilere Yönelik Mimari Engellerin Kaldırılması	Yeniboğaziçi Belediyesi, “EngelSİZ Kent” hedefi ile sivil toplum örgütleri ile işbirliği içerisinde proje çalışmaları başlatmıştır. Kamusal alanların engellilerin de kolaylıkla erişebileceği şekilde yeniden düzenlenmesi, mimariden kaynaklanan engellerin ortadan kaldırılması ve teknolojiye kolay erişimin sağlanmasını garanti altına almak üzere altyapıların teşvik edilmesi “EngelSİZ Kent” tanımıdır. Kaldırımlar, kamusal alanlar, meydanlar ve parklar için projeler hazırlanıp hayata geçirilecektir.
6.Aile Hayatı ve Hamile Kadınlar İçin Girişimler	Belediyenin engelli vatandaşlar ve hamile kadınlara yönelik bölgedeki park yerlerinde düzenleme çalışmaları mevcuttur. Belediye sınırları içerisindeki yerleşim birimlerine en uzak mesafesi 19,8 km olan Gazimağusa Devlet Hastanesi; hamile yaşlı hasta ve engellilere öncelik veren park yerleri ve donanımı ile bölge halkına hizmet vermektedir. Yeniboğaziçi Belediyesi belde sınırları içerisinde yer alan ve çoğunlukla beldede ikamet eden aileler tarafından çalıştırılan pek çok küçük ve büyük ölçekli sosyal tesislerin yanı sıra uygulamada olan belediye sosyal tesisleri ile de sosyal hayata katkıda bulunmaktadır. Yeniboğaziçi Belediyesi Kültür, Sanat, Spor ve Sosyal Aktiviteler Komitesi çatısı altında, Sosyal Hizmet Birimi, Halkdansları Topluluğu, Türk Müziği Korosu, Futbol Okulu, Çin Boks ve Tiyatro Ekibi organizasyonları yer almaktadır.
7.Sağlık Hizmetlerine Onaylanmış Ulaşılabilirlik	Tıbbi yardım merkezi beldede mevcut olup engelliler ve yaşlılar için gezici hizmetler verilmektedir. Yeniboğaziçi başta olmak üzere belediyeye bağlı sekiz köyde, 65 yaş ve üzeri kişilere, sosyal yardım alan bireylere ve engelli statüsünde olan kişilere sağlık hizmeti verilmektedir. Bu

	sağlık hizmeti doğrultusunda birime üye olan kişilere ayda bir kez olmak üzere sağlık kontrolü ve bunu yanında berber hizmetleri de yapılmaktadır. Bölgede aynı zamanda küçük ölçekli bir acil durum tıbbi yardım merkezi bulunmaktadır.
8.Kent Merkezlerinde Malların Sürdürülebilir Dağıtımı	Yeniboğaziçi Belediyesi endüstriyel üretimin kısıtlı olduğu bir bölgedir. Kent merkezinde yerel üretimin dağıtımından kaynaklanan düşük düzeydeki kirlilik tehdit oluşturmamaktadır. Bunun dışında kent, turizm, tarım ve hayvancılık etkinliklerine dayanan bir ekonomiye sahiptir. Hayvancılık etkinlikleri büyük ölçüde yerleşim alanlarının dışına çıkarılmıştır. Beldeden transit geçen araçların yarattığı kirliliğin önüne geçilmesi önemlidir. Bu araç trafiğinin kent dışına alınması için ülkesel fiziki planlama çalışmalarında öngörülen çevre yolu yapımı çalışması bir potansiyel oluşturmaktadır.
9.Şehir Dışında Çalışan Şehir Sakinlerinin Oranı	Devlet Planlama Örgütü’nden alınana verilere göre Yeniboğaziçi şehir dışında çalışan şehir sakinlerinin oranı nüfusa göre %20 civarındadır. Çalışanların çoğu kamu kuruluşlarında çalışmaktadır

6.3.3. Kentsel Yaşam Kalitesi Politikaları³

Cittaslow Kriteri	Yeniboğaziçi’nde Yapılan Çalışmalar
1.Kentin Direnci İçin Planlama	Yakın zamanda Kuzey Kıbrıs genelinde gerçekleştirilen “Ülkesel Fizik Planı Çalışmaları” kapsamında “Politika-Mekansal Strateji 07: Tarihi, Kültürel ve Geleneksel Yaşam Merkezleri” başlığı altında ele alınan Yeniboğaziçi beldesi,

³Yeniboğaziçi Belediye Raporları, 2015; Katip Demir, 24.04.2016 tarihli kişisel görüşme

		Stratejik Hedef ve Politikalar bölümünde “Bölge karakterine uygun ve bunu bozmayacak tasarım ve yoğunluk sınırlamalarına tabi tutulacaktır” ile yasal olarak korumaya alınabilecektir. Yeniboğaziçi kenti ve bağlı köyleri içeren kentsel tasarım ilkeleri Cittaslow kriterleri doğrultusunda yapılandırılacak ve kentin gelişimi planlı bir şekilde yönetilebilir ve sürdürülebilir olması sağlanacaktır. DAÜ Mimarlık Fakültesi yüksek lisans programına bağlı Kentsel Tasarım Stüdyosu I ve II bu doğrultuda çalışmalarını yürütmektedir. Kentsel tasarım projesi kapsamında ulaşım, altyapı ve imar konularında fikirler üretilmesi ve belde sakinlerinin katılımı ile kentsel stratejik plan üretilmesi çalışmaları sürmektedir. Bu doğrultuda sivil toplum, DAÜ ve Belediye katılımı ile SWOT çalışması yapılmıştır. Biyo Mimari Araştırma ve Üretim Merkezinin (BiMAM) kurulması bu çerçevede ana hedef ve metot olarak belirlenmiştir. Kurulacak merkez, yerel doğal malzemelerin ve yapım tekniklerinin araştırıldığı bir enstitü görevini yapacaktır. Merkezin diğer görevi de Kıbrıs’ta zamanla yok olan kerpiç üretimini ve tekniğini yeni nesillere aktarmaktır.
2.Kente Ait Değerlerin İyileştirilmesi, Kent Merkezlerinin ve Kamu Binalarının Değerlerinin Arttırılması İçin Programlar:		Yeniboğaziçi beldesi, Kıbrıs genelinde en zengin tarihi mirasa sahip bölgedir. Beldenin çeşitli dönemlere ait kalıntıların yanı sıra, kent merkezlerinde yerel değerlere sahip geniş bir bina stokuna sahiptir. Tüm bu değerlerinin arttırılması için Yeniboğaziçi Belediyesi, DAÜ, Mimarlar Odası, Sivil Toplum Örgütleri, Biyologlar Derneği ve merkezi yönetimle çeşitli ortak projeler üzerinde çalışmaktadır. Bu çalışmaların ilk etabı olarak, kentin farklı bölgelerine dağılmış değer ve değer gruplarının entegrasyonu için planlar yapılması ve güncel fonksiyonlara yeniden kullanım

	projelerinin geliştirilmesi için yerli halkın ve ilgili aktörlerin katılımıyla bir SWOT çalışması gerçekleştirilmiştir. Bunun yanında Biyologlar Derneği işbirliği çerçevesinde “Doğal Değerler Envanter Çalışması” gerçekleştirilmiştir.
3.Verimli Bitkiler ve Meyve Ağaçları Kullanılarak Sosyal Yeşil Alanların İyileştirilmesi ve/veya Oluşturulması	Yeniboğaziçi Belediyesi’ne bağlı yeşil alanlarda mevcut yapı içerisinde meyve ağaçlarının yanı sıra yenilenebilir bitkiler mevcuttur. Yeniboğaziçi Belediyesi bölgedeki yeşil alanların ağaçlandırılmasında Kıbrıs adasının en önemli ve koruma altında olan ağaç türlerinden biri olan zeytin ekimini üstlenmektedir. Bölgede sosyal yeşil alanların düzenlenmesi ve verimliliğinin arttırılabilmesi için, Belediye DAÜ işbirliği ile bir dizi çalışmalar başlatmıştır. Belediyeye ait yeşil alanların vasıflı yeşil alanlara dönüştürülmesi ve bölge halkının yeşil alanları sahiplenip kullanması için teşvikte bulunmakta ve bölge halkının sorumluluğuna sunmaktır.
4.Kentsel Yaşanabilirliğin Arttırılması	Kentsel yaşanabilirlik kavramı ve uygulamada kentsel yaşanabilirliğin arttırılması yönünde, ulaşım, sağlık, ekoloji, güvenlik ve ekonomiyi de içeren bütüncül bir vizyonun oluşturulabilmesi için çeşitli çalışmalar başlatılmıştır. Bu kapsamda DAÜ, Belediye ve Mimarlar Odası ortaklığında ilgili paydaşların da katılımıyla bir SWOT çalışması gerçekleştirilerek öncelikli hedef, strateji ve uygulama alanları belirlenmiştir. Mimarlar Odasının girişimi ile ilgili konularda çeşitli seminerler düzenlenmiş ve mevcut çalışmalara girdi sağlanmıştır. Belediye, sivil toplum örgütleri ve bölge halkının katılımı ve işbirliği ile çeşitli çalışmalar

	yapmaktadır. Bunlardan en önemlisi gerçekleşen SWOT çalışması ve bu kapsamda projelendirilecek olan farklı ölçeklerdeki çalışmalardır.
5. Marjinal Alanların Tekrar Değerlendirilip Kullanılması	Belediye sınırları içerisinde fiziksel, sosyo-ekonomik yapı anlamında marjinal alan olarak değerlendirilebilecek bir bölge bulunmamaktadır. Ancak marjinal alan olabilecek sulak alanların kullanımı ile ilgili projeler bulunmaktadır. “Yeniboğaziçi Kıyısal Alanı Yönetim Planı” ve “Yeniboğaziçi Sınırları İçerisinde Yer Alan Sulak Alanların Belirlenmesi ve Koruma Amaçlı Yönetim Planının Hazırlanması”
6. Vatandaşlara ve Turistlere Yönelik İnteraktif Hizmetlerin Geliştirilmesinde Bilgi ve İletişim Teknolojilerinden Faydalanılması	Yeniboğaziçi Belediyesi, bilgi odaklı ekonomik kalkınma konusunda farkındalığı arttırmak için yerel kurum ve kuruluş hizmetlerinde bilgi ve teknoloji kullanımının yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi amacıyla çalışmalar başlatmayı hedeflemektedir. Bu bağlamda söz konusu kurumlarda iş gücünün yeni teknolojileri kullanabilme ve yenilik üretebilme kapasitelerini geliştirebilmeleri konusunda girişimlerde bulunulacaktır. Öncelikli olarak bölgede yaşayan ve Turizm Bakanlığı’nın açmış olduğu rehberlik kurslarına katılıp sertifika sahibi olmuş rehberlerle temasa geçilmiştir. Yeniboğaziçi Belediyesi kurumsal internet sitesi bu bağlamda oluşturulmuş ve güncellenmektedir.
7.Sürdürülebilir Mimari İçin Hizmet Masası Oluşturulması:	Yeniboğaziçi Belediyesinde Cittaslow çalışmaları çerçevesinde bir Cittaslow Ofisi kurulmuştur. Bu ofiste bir “Biyomimari Birimi” oluşturulması öngörülmüştür. Biyomimarinin teşvik edilmesi ve sürdürülebilirlik konusunda farkındalık yaratılması konularında da hizmet verecek olan bu birim, bilgi birikimi oluşturmak ve bu alanda eğitim için programlar düzenleyecektir.
8.Kentin İnternet	Yeniboğaziçi Belediyesi’ne bağlı civar köylerde internet

Ağına Sahip Olması	erişimi sağlayabilmek için beş ayrı noktada Wireless (kablo kullanmaksızın iletişim) istasyonları ile tüm civar köyler ve Yeniboğaziçi de olmak üzere internet erişimi sağlanmaktadır
9.Kirleticilerin İzlenmesi ve Azaltılması	Yoğunluklu olarak sanayi kaynaklı ve adına “Geleneksel Kirleticiler” denmekte olan kirleticiler için ülke genelini kapsayan bir emisyon envanteri oluşturulamama sıkıntısı mevcuttur. Belediyenin kendi imkanları ile ilgili birimlerle ortak bir çalışma yapıp bölgedeki kirleticilerin tespiti ile ilgili bir çalışma başlatacaktır. Bölgenin mevcut yapısında bu anlamda kirleticilerin olmadığı gözlemlenmiş ve bunun belgelenmesi için gerekli çalışmalar başlatılmıştır. Aynı zamanda kirletici izleme ağı oluşturulması planlanmaktadır.
10. Tele Çalışmanın Geliştirilmesi	Şu an Kuzey Kıbrıs genelinde “Tele Çalışma” uygulaması bulunmamaktadır. Tele çalışmanın çalışanlar, işverenler, kurumlar ve çalışma çevresine olan etkileri incelenerek bu bağlamda girişimlerde bulunulacaktır. Tele çalışmanın Yeniboğaziçi’nde uygulama sürecine yönelik öneriler geliştirilme aşamasındadır.
11.Kişisel Sürdürülebilir Kentsel Planlanmanın Teşviki	Belediye, DAÜ Mimarlık Bölümü’ne yaptırmış olduğu çalışmalarda, toprak su ve hava kaynaklı ısıtma sistemlerinin teşvik ile yaygınlaşması sağlanabileceği tespit ettirmiştir. Bu çalışmalar sonucunda bölgede “Pasif Evler” oluşturulmasının sağlanabileceği görülmüştür.
12.Sosyal Altyapıyı Desteklemek	Beldede mevcut durum içerisinde sosyal altyapıyı desteklemek adına iki koldan çalışmalar yürütülmektedir. Bu çalışmaların bir bölümünü Belediye üstlenirken, diğer kolunu da aktif olarak çalışmalarını sürdüren sivil toplum örgütleri yürütmektedir. Yeniboğaziçi Belediyesi Sosyal Hizmet Birimi, belediyeye bağlı sekiz köyde 65 yaş ve üzeri kişilere, sosyal yardım alan bireylere ve engelli statüsünde olan kişilere sağlık

	hizmeti vermektedir. Belediye aynı zamanda dört yaş grubuna okul öncesi eğitim hizmetleri sunmaktadır. Yine belediye çatısı altında, çocuklara yönelik Kıbrıs Halk Dansları dersleri verilmektedir. Belediyenin aynı zamanda bir “Belediye Tiyatrosu” vardır. Yaşlı-hasta bakımı, yaşlı turist refakatçi eğitimler ve bilgisayar eğitimi projeleri de bölgede yürütülmüştür. Yeniboğaziçi Kadınlar Derneği de sosyal yaşantıyı desteklemek adına bölgeye önemli katkılar sağlamaktadır.
13.Kamusal Sürdürülebilir Kentsel Planlamanın Teşviki	Belediye kamusal sürdürülebilir kentsel planlamanın teşviki için örnek uygulamalar başlatma kararı almıştır. Bu bağlamda DAÜ Mimarlık Bölümü ile işbirliği protokolü imzalamıştır. DAÜ Mimarlık Fakültesi yüksek lisans programına bağlı Kentsel Tasarım Stüdyosu öğrenci ve eğitmenleri, Yeniboğaziçi’nde kamusal sürdürülebilirlik ilkelerini yapmış oldukları analizler sonucunda belirlemişlerdir. Bu bağlamda projeler üretilmesi ve uygulaması için çalışmalar başlatılmıştır.
14.Kent İçindeki Kullanışlı Yeşil Alanların Verimli Bitkiler İle Değerlendirilmesi	Belediye, Orman Dairesi ile ortak yürütmüş olduğu bir çalışmayla bölgedeki ağaçların sayımını yaptırmış, bu bağlamda ayrıca büyük ve tarihi ağaçları da tespit ettirmiştir. Bu ağaçlar ileriye dönük yapılacak herhangi bir müdahale sırasında koruma altına alınmıştır. Belediyenin düzenlemiş olduğu “Kent Sakinleri Toplantısı” ile benzer çalışmaların potansiyel yeşil alanlarda yürütülmesi konusunda “Yemyeşil Bir Belde” proje önerisi sunulmuştur.
15.Yerel Ürünlerin Ticarileşmesi İçin Alanların Yaratılması	Yerel ürünlerin ticarileşmesi adına alanların yaratılması için belediyenin öncelikli olarak üç projesi mevcuttur: • Salı Pazarı • Enginarcılar Birliği Merkezi Tesisi • Yerel Tatlar Köşesi

16. Atölyelerin Korunması ve Değerlerinin Arttırılması – Doğal/Yerel Alışveriş Merkezlerinin Yaratılması	Belediyeye bağlı yerleşim yerlerinde kadın dernekleri tarafından aktif olarak çalışmalarını sürdüren el işi atölyeleri mevcuttur. Bu atölyelerin daha aktif çalışabilmesi ve ürettikleri ürünleri pazarlayabilmeleri için çeşitli sivil toplum projeleri belediyeye sunulmuştur. Belediye tarafından düzenlenip, festival alanında uygulamaya konulan yerel ürün, meyve ve sebzelerin satıldığı bir “Salı Pazarı” kurulmuştur. Köy pazarları projesi de önerilen bir diğer sivil toplum projesidir
17. Yeşil Alanlarda Kullanılan Beton Miktarı	Belediyeye bağlı yerleşkelerdeki vasıflı yeşil alan çalışmaları devam etmektedir. Mevcut durum çerçevesinde, yeni yapılandırılma içerisinde ele alınan yeşil alanlarda beton kullanılmamaktadır.

6.3.4. Tarımsal, Turistik, Esnaf ve Sanatkarlara Dair Politikalar⁴

Cittaslow Kriteri	Yeniboğaziçi’nde Yapılan Çalışmalar
1. Agroekolojinin Geliştirilmesi	Tarım üreticileri tarafından agroekoloji konusuna ilginin olmaması ve kırsal kesimlere yönelik devlet teşvikinin yeterli olmaması Kuzey Kıbrıs için çok önemli olan bu sektörün gelişmemesi ile sonuçlanmıştır. Önemli bir potansiyele sahip Yeniboğaziçi Belediyesi’nin agroekoloji konusunda bilgi yetersizliğinin giderilmesi için ilgili sivil toplum örgütlerinin de desteği ile konu ile ilgili farkındalık yaratma çabası içindedir. Bölgede ayrıca organik tarım yapan üreticiler bulunmaktadır. Belediye bu tarz üreticileri destekleyip,

⁴Yeniboğaziçi Belediye Raporları, 2015; Katip Demir, 24.04.2016 tarihli kişisel görüşme

	organik tarıma geçiş döneminde örnek üretici olarak nitelendirecektir. Ayrıca GDO’lu tohumların kullanımının yasaklanması hakkında yasal yollar araştırılmaktadır.
2.El Yapımı ve Etiketli veya Markalı Esnaf/Sanatkar Ürünlerinin Korunması	Bu konuda belediyeye bağlı olan köylerdeki kadın derneklerinin desteğiyle köy kadın kurslarında unutulmaya yüz tutmuş el sanatlarını yaşıatma ve gelecek nesillere aktarma çalışmaları başlatmış durumdadır. Bunların başında gelen kurslardan bir tanesi kamıştan sele, sepet yapımıdır. Bunu yaygınlaştırmak için Yıldırım Köyü’ne, bu işi yapan sayılı kişilerden oluşan bir ekip bu konuda bu mesleği öğrenmek isteyenlere kurslar vermektedir.
3.Geleneksel İş Tekniklerinin ve Zanaatların Değerinin Arttırılması	Belediyeye bağlı olan köylerdeki köy kadın kursları başlatılmış durumdadır. Aynı zamanda bölgede yapılan el işlerinin restoranların dekorasyonlarında kullanılarak hem yapılan el işlerini sergilemek hem de teşviki sağlayıp, ürünlerin tanıtımı, satışı gerçekleşebilecektir. Beldedeki turizm potansiyelini kullanarak çevrede bulunan otellerle de işbirliği içerisinde mevcut yerel değerlerin yerli, yabancı ziyaretçiler tarafından da bilinmesi sağlanacaktır.
4.Kırsal Bölgede Yaşıayanların Hizmetlere Erişimini Arttırarak Kırsal Bölgelerin Değerini Arttırmak	Belediye, bölgenin Gazimağusa’ya olan yakınlığı nedeni ile hizmetlere erişim konusunda ciddi bir sıkıntısı bulunmamaktadır. Ancak kentin bu bölgeye doğru genişlemesi ilerisi için yerel karakterin değer yitimine neden olabilecektir. Bu anlamda Yeniboğaziçi’nin Gazimağusa ile ilişkisinin tanımlanması ve gelişmenin kontrolü için bölge içerisindeki hizmetlerin kapasitesi ve çeşitliliğini arttırarak Gazimağusa ile olan ilişkisini dengelemek istemektedir.
5.Kamuya Ait Restoranlarda (okul	Bu konuda belediye, Yeniboğaziçi İlkokulu ile iletişime geçerek okulda çocuklar için uzman diyetisyen öncülüğünde

kantinleri, aş evleri vb) Yerel Mümkünse Organik Ürünlerin Kullanılması	programlı bir şekilde eğitim kurslarına başlamıştır. Bölge restoranlarının yerel/organik ürünler konusunda teşvikini sağlayıp gerekli tanıtımların da bölge bazında yapıp bu ürünlerin talep edilmesinin sağlanması hedeflenmektedir. Yerel SlowFood örgütlenmesi kurulması için çalışmalar yapılmış, köy kadın dernekleri ile birlikte köylerde SlowFood ve yerel yemekler konusunda toplantılar yapılmıştır. SlowFood ağına bağlanmak için Yağmur Böreği Birliği(convivium) ile irtibata geçilmiştir. Bugün “SlowFood Salamis” bölgede aktif olarak bulunmaktadır. “Terra Madre: Dünya Toprak Ana Günü” dünyanın diğer Cittaslow etkinlikleri ile birlikte kutlanması için çalışmalar ve eğitimler planlanmıştır. Bölgenin Cittaslow unvanı aldığı 2013 tarihinden beri düzenli olarak her yıl kutlanmaktadır.
6. Kişisel Kullanımda ve Yemek Sektöründe Tat Eğitimlerinin Verilmesi ve Mümkünse Organik Yerel Ürünlerin Kullanılmasının Teşvik Edilmesi	Belediye ve sivil toplum kuruluşlarının bu yönde geliştirdikleri, uygulanmakta olan ve geleceğe yönelik olarak kurgulanan projeler vardır. • Okullarda tat ve beslenme konusunda eğitim programları • Organik tarım çalışmaları • Mormenekşe Enginar Festivali • Mart 9’u Şenlikleri • Uluslararası Yeniboğaziçi Pulya Festivali • Kıbrıs Mutfağından Tatlar kitabı • Kültür Evi • Sefer Fırını
7.Yerel ve Geleneksel Kültürel Etkinliklerin Korunması ve	Yerel kültürel etkinlikler Yeniboğaziçi beldesinde halk tarafından ilgi gören ve yerel turizmi destekleyen önemli bir değerdir. Bu tür kültürel etkinlikler belediye sivil toplum

Değerlerinin Arttırılması	kuruluşları, sosyal etkinlik komiteleri ve gönüllülerin katkısıyla düzenlenen sosyal etkinlikler ve eğitim programları ile desteklenmektedir.
8. Otel Kapasitelerin Arttırılması	Ada içinde bulunduğu Akdeniz iklimi, sahip olduğu kimi koruma altındaki kaliteli sahilleri ile yıl boyunca turizme açıktır. Yaz aylarında yüksek oranlarda seyreden doluluk kış aylarında düşmektedir. Bölgede aktif olarak dört adet otel bulunmaktadır. Bu otellerin toplam yatak kapasitesi 1153 yataktır. Doluluk oranı ise yıllık ortalama %49,2'dir. Bu oran ülke genelinde yıllık ortalama %59,5'dir.
9.Tarımda GDO Kullanımının Yasaklanması	Genetiği değiştirilmiş ürünlerin tarımda kullanılmasının yasaklanmasına yönelik olarak belediye yasal yollara araştırmaktadır. Bu yönde yasakların yanı sıra üretici ve tüketicilerin bilinçlendirilmesi çalışmaları da önemli bir adımdır. Kıbrıs'ta ilk organik buğday Yeniboğaziçi'nde üretilmektedir.
10. Önceden Tarım İçin Kullanılmış Alanların Kullanımı Hakkındaki İmar Planları İçin Yeni Fikirlerin Varlığı	Geliştirilmiş olan ülkesel fiziki planda Yeniboğaziçi Belediyesi Gazimağusa-İskele bölgesi içerisinde tarihi, kültürel ve geleneksel yaşam merkezi olarak tanımlanmıştır. Bu tanımın kriterleri arasında yöreye özgü tarımsal üretime ve ürüne veya potansiyele sahip olmak da vardır. Bu kapsamda bölge için önerilen gelişim bölge karakterine uygun ve bunu bozmayacak tasarım ve yoğunluk sınırlamaları içerisinde olabilecektir. Belediye bu gelişim alanlarının korunacağı ve gelişimin bölge karakterine ve yoğunluğuna uygun şekilde uygulanması için denetlemeler yapacaktır

6.3.5. Misafirperverlik, Farkındalık ve Eğitim İçin Planlar⁵

Cittaslow Kriteri	Yeniboğaziçi’nde Yapılan Çalışmalar
1. İyi Karşılama	Belediye, konu ile ilgili farkındalık yaratmak için oluşturulan “Sakin Şehir Ofisi” koordinasyonunda farklı paydaşlarla farklı hedef gruplarını içeren projeler geliştirmeyi planlamaktadır. Bu bağlamda DAÜ Turizm Fakültesi, DAÜ Eğitim Fakültesi ve DAÜ Görsel İletişim Bölümü’nün de katkıları ile çalışmalar yürütülecektir. Farklı boylarda ve tarzlarda ilan ve reklam panoları yerine; Belediye – Görsel İletişim Bölümü tarafından belirlenen standart boyda ve tarzda ilan ve reklam panoları oluşturulmaya başlanmıştır. Ayrıca yöre halkının sahip olduğu misafirperverliğin önemli bir potansiyel olarak kabul edilip bundan sonrası için de sahip çıkılması gereken bir değer olarak sürdürülmesi sağlanacaktır. Yeniboğaziçi’nde Cittaslow teması ile Turizm, Tarım ve Ticaret alanlarında yaşanan gelişmeleri ulusal ve uluslararası basın yoluyla kitlelere ve bireylere ulaştırarak tüketicileri, yerli ve yabancı turistleri bölgeye çekmek hedeflenecektir. Belediye aynı zamanda Turizm Bakanlığı’nın açmış olduğu hibe programı çerçevesinde “Turizm Potansiyelini Arttırma Projesi” kapsamında başvurmuştur.
2.Esnafların ve Operatörlerin Farkındalıklarını Arttırmak	Turistik işletmeciler ve mağaza sahiplerinin, ücret şeffaflığı ve fiyatların müessesenin dışında sergilenmesi gerekliliği konusunda bilinçlendirilmesi ile ilgili belediye çeşitli sektörlerle ve ilgili meslek odaları ile görüşmeler gerçekleştirmektedir. Restorancılar Birliği ile gerçekleşen görüşmeler sonrasında ücretlendirmelerin ortak belirlenecek

⁵Yeniboğaziçi Belediye Raporları, 2015; Katip Demir, 24.04.2016 tarihli kişisel görüşme

	kriterlere göre yapılması ve şeffaf bir şekilde dışarıda sergilenmesi kararlaştırılmıştır.
3.Yavaş Güzergahların Mevcut Olması	Yeniboğaziçi Belediyesi “Yavaş Güzergah” olarak bölgenin en uzak yerleşim birimi olan Akova’dan başlayarak, belediyenin içinde bulunduğu Gazimağusa kazasının körfezine kadar bağlanmaktadır. Bu güzergah boyunca: Akova, Yıldırım, Alaniçi, Mormenekşe ve Yeniboğaziçi yerleşimlerinin meydanlarını birbirine bağlayan güzergahlar aynı zamanda tarihi binaları, arkeolojik alanları, orman alanlarını, kültür yapılarını ve turistik tesisleri yavaş bir ulaşım ağının parçası yapacak şekilde düzenlenmiştir.
4. Önemli Yönetimsel Kararlara Tabandan Tavana Katılım Sürecini Sağlayacak Aktif Tekniklerin Benimsenmesi	Belediyeye bağlı sekiz köyü kapsayacak şekilde tüm birliklerin, derneklerin, çiftçi hayvancı ve ev hanımları dahil olmak üzere çeşitli meslek gruplarından pek çok kişinin de katıldığı halka açık toplantılar düzenlenmiştir. Cittaslowlar hakkında sorular yanıtlanmış ve bilgiler verilmiştir. Basının da ilgisi çekilmiş ve Yeniboğaziçi Belediyesi’nin Yavaş Şehir ile ilgili toplantıları basına taşınmıştır.
5.Eğitimciler, Yöneticiler ve Çalışanların Cittaslow Temaları Hakkında Sürekli Eğitim Görmesi	Tanımlı sertifika programları kapsamında ilgililerin belirli aralıklarla kurslara katılması ve gerekli koşulları sağlayıp konu ile ilgili güncel bilgi edinip ilgili paydaşlarla bu bilgilerin paylaşılmasının sağlanması belediyenin hedefleri arasındadır.
6.Sağlık Eğitimleri	Sağlık konusunda yöre halkını bilgilendirici seminerler vermek üzere DAÜ Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Tıp Fakültesi ile iletişime geçilmiştir
7. Yöre Halkına Sakin Şehrin Anlamı Hakkında Sistemati	Belediyenin bağlı olduğu sekiz köyde hem kitle toplantıları düzenlenmiş hem de tüm birliklere ayrı ayrı Cittaslow hakkında sunumlar yapılmıştır. Özellikle de kadın birlikleri,

ve Kalıcı Eğitim Vermek	enginar ve karpuz üreticileri ile düzenli toplantılar düzenlenmiştir. Yapılan toplantılarda ayrıca, Cittaslow Koordinasyon Ekibi periyodik olarak her üç ayda bir kez belediyeye bağlı sekiz köyde kitle toplantıları gerçekleştirme kararı almıştır.
8. Cittaslow Üzerine Yerel Yönetim İle Çalışan Derneklerin Aktif Varlığı	Bölgede ülke çapında faaliyet gösteren kadın birlikleri, Enginar Üreticileri Birliği ile aktif faaliyetler gerçekleştirilmektedir. Bölgeye bağlı tüm yerleşim birimlerinden kadın birliklerinin koordinasyon ekibi ile düzenledikleri “Cittaslow Hareketi Tanıtım Şenliği” buna örnek olarak gösterilebilir. Ülke içinde büyük öneme sahip olan köy festivalleri, yemek yarışmaları, yemek yarışmaları hem slowfood hem de Cittaslow genel yapısı ile örtüşmektedir. Yeniboğaziçi Kadınlar Derneği, Mormenekşe Kadınlar Birliği, Akova Kadınlar Birliği, Yıldırım Kadınlar Birliği ve Mormenekşe Enginar Üreticileri Birliği koordinasyon ekibi ile aktif çalışan birliklerdir.
9.Cittaslow Kampanyalarının Desteklenmesi	Yeniboğaziçi’nde Cittaslow Ofisi açılmış olup tüm Cittaslow tanıtım ve bilgi faaliyetlerinin bu ofis aracılığıyla gerçekleşmesi amaçlanmıştır. Ofis haftada altı gün saat 8.00’den 17.00’a kadar hizmet vermekte, önerilen veya önerilmesi düşünülen projeler üzerinde gerekli tanıtım, bilgilendirme, farkındalık yaratma ve işbirlikleri üzerinde çalışmaktadır. Bunun dışında ayrıca; • Kitle toplantıları • Köy ziyaretleri • Çocukları Bilgilendirme Projesi • Basın çalışmaları • Broşür/poster çalışmaları • Slowfood faaliyetlerine ve projelerine destek olunması gibi

	çalışmalar devam etmektedir.
10.Cittaslow Logosunun İnternet Sayfasında ve Antetli Kağıt Üzerinde Kullanımı	Belediye tarafından oluşturulan örnek antetli kağıt hazırlanmıştır. Bu bağlamda gerçekleştirilen tüm yazışma, tanıtım ve projeler kapsamında kullanılmaktadır

6.3.6. Sosyal Uyum⁶

Cittaslow Kriteri	Yeniçoğaziçi'nde Yapılan Çalışmalar
1.Azınlıklara Yönelik Ayrımcılığa Karşı Çalışmalar	1974 sonrasında Kuzey Kıbrıs, Türkiye'den hatırı sayılır bir göç almıştır. Bu nedenle bölgenin çoğunluğunu oluşturan Türkçe konuşan Kıbrıslıların yanı sıra, çok sayıda Türkiye kökenli özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgesinden vatandaşlar da yaşamaktadır. Bu kişiler zaman içerisinde bölge halkı ile evlilikler gerçekleştirmişler ve gerek iş gerekse sosyal ilişkiler neticesinde kaynaşmışlardır. Bu insanlar arasında kültürel çatışmadan öte uyumlu bir birliktelik söz konusudur. Bu durumun daha da güçlenmesi için gerekli çalışmalar ve etkinlikler düzenlenmektedir.
2.Farklı Etnik Kökene Sahip İnsanların Aynı Mahallede Yaşamaları	Belediye ayrımcılık gözetmeden farklı etnik kökene sahip kişilere ev ve iş yeri kurma, sosyal etkinlik gerçekleştirme vb. konularda eşit imkanlar tanımaktadır. Bölgedeki tüm yerleşim birimlerinde sıcak komşuluk ve insan ilişkileri rahatlıkla gözlemlenmektedir.
3.Engelli Kişilerin Entegrasyonu	Engelli kişilere ve yaşlılara gezici sağlık ve bakım hizmetleri belediye tarafından sunulmaktadır. Belediyeye bağlı sosyal hizmet birimi, belediyeye bağlı sekiz köyde 65

⁶Yeniçoğaziçi Belediye Raporları, 2015; Katip Demir, 24.04.2016 tarihli kişisel görüşme

	yaş ve üzeri kişilere, sosyal yardım alan bireylere ve engelli statüsünde olan kişilere sağlık hizmeti verilmektedir. Ayrıca engellilerin, yaşlıların ve çocukların kent hayatına entegre olabilecekleri bir toplu taşıma sistemi oluşturulması kararı alınmıştır. Kentsel yaşam alanlarının engellilere göre uyarlanması kapsamında Mimarlar Odası ile “Engelli Parkı” projesi yürütülecektir.
4.Çocuk Bakımının Desteklenmesi	Belediye dört yaş grubuna okul öncesi eğitim hizmetleri sunmaktadır. Eğitim Bakanlığı’na bağlı bir eğitimci ile birlikte, belediyenin masraflarını karşıladığı iki eğitimcinin daha görev aldığı bir okul öncesi eğitim merkezi mevcuttu. Ayrıca evde çocuk bakımı üstlenebilecek durumda olan insanlara seminerlerle destek verip iş imkanlarının da teşvik edilmesi de belediyenin projeleri arasındadır.
5.Genç Neslin İstihdam Durumu	Genç neslin istihdam durumu Kuzey Kıbrıs genelinde ciddi bir sorun teşkil etmekte ve bunun için ülkesel ölçekte politikalar gerekmektedir. Ancak belediyenin girişimi ile Cittaslow hedefi ile gerçekleşmekte olan değişim birçok iş potansiyelini de içinde barındırmaktadır.
6. Yoksulluk	Kıbrıs’ın Kuzeyinde yoksulluk “görelî yoksulluk” olarak adlandırılmaktadır. Ülkede istatistiki bir yoksulluk oranı yoktur. Yeniboğaziçi beldesinde nüfusun yoksulluk yüzdesine dair özel bir çalışma henüz gerçekleştirilememiştir. Kültürel yapının bir getirisi olarak mevcut sosyal bağlar yoksulluğun yarattığı sıkıntıları azaltsa da geleceğe yönelik gerçek bir vizyon için Cittaslow’lar önemli bir etken oluşturmaktadır. Aynı zamanda benzer ölçekteki bölgeler için de Yeniboğaziçi sürdürülebilir bir model olacaktır.
7.Toplumsal Ortaklıklar/Sivil Toplum Kuruluşların	Köylerde aktif faaliyetleri ile öne çıkan kadın dernekleri sosyal faaliyetlerde oldukça gelişmiştir. Belediye kayıtlı toplam 14 adet sivil toplum kuruluşu bulunmaktadır.

Mevcudiyeti	
8. Farklı Kùltürlerin Entegrasyonu	Belediyenin Cittaslow Koordinasyon Ekibinde hem Kıbrıs doğumlu hem de Türkiye'nin farklı bölgelerinde gelip bölgeye yerleşen vatandaşlar aktif olarak çalışmaktadır. Spor kulübünün başkanı Karadeniz kökenli bir belde sakinidir. Ayrıca festivallerin hazırlık aşamalarında Karadeniz Kùltür Derneği ile ortak çalışmalar yapılmaktadır.
9. Politikaya Katılım	2010 ve 2014 yerel seçimlerine katılım oranı %80 civarındadır. Her gelişmenin ilgili paydaşlarla tartışılacağı ve karar vericileri için de kamuoyu baskısı oluşturulabilecek demokratik, katılımcı bir yapı geliştirilmesi hedeflenmektedir.

6.3.7. Ortaklıklar⁷

Cittaslow Kriteri	Yeniboğaziçi'nde Yapılan Çalışmalar
1.Slowfood Aktiviteleri ve Kampanyaları İçin Destek:	SlowFood Salamis birliği kurulmuş ve aktif olarak çalışmaktadır. Köy kadın dernekleri ile birlikte slowfood ve yerel yemekler konularında toplantılar yapılmaktadır. "Toplumdan Sofraya" eğitim programı ile çalışmalar başlatılmıştır. Bölgedeki okullarda sebze bahçelerinin kurulması için okul yönetimleriyle iletişime geçilmiştir. Tohum merkezinin kurulması için çalışmalar başlatılmıştır ve Türkiye'den Ulusal Tohum Takas Merkezi ile temasa geçilerek tohum takasında bulunulmuştur. Ayrıca yerel ürün pazarının oluşturulması için projeler aktif olarak sürmektedir
2.Doğal ve Geleneksel	Diyetisyenler Birliği ile bir protokol imzalanıp okullarda ve

⁷Yeniboğaziçi Belediye Raporları, 2015; Katip Demir, 24.04.2016 tarihli kişisel görüşme

Yiyecekleri Slowfood veya Diğer Kurumlar İle Desteklemek	bölgede çalışmalar için planlar yapılmış ve bir dizi etkinlikler planlanmıştır. Okullarda meyve günleri obezite ile ilgili çocukları aydınlatıcı eğitimler ve ailelere yönelik seminerler düzenlenmektedir.
3.Eşleştirme projelerini desteklemek ve geliştirmek olan ülkelerin Cittaslow ve Slowfood felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak	Belediyenin obezite ve diyabet konularında seminerler vermek ve farkındalık yaratma konularında başlatmış olduğu çalışmalar vardır. Belediyenin bu konuda diyetisyenler birliği ve uzman doktorlar ile temasları bulunmaktadır. Yapılan görüşmeler çerçevesinde obezite konulu seminerler belediye programına dahil edilmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Küreselleşme bir taraftan standartlaşma ve tek tipleşme getirirken diğer yandan da yerel ve bireysel kimliklere olan talebi arttırdı. Değişimin ivmesinin hızla arttığı bu zamanlarda Cittaslow felsefesi, küreselleşme karşıtı bir akım olmaktan çok küreselleşmenin olumsuz etkilerini en aza indirmeye çalışan bir akım olarak öne çıkmaktadır. Gün geçtikçe şehirlerin birbirlerine benzediklerini görmekte ve kendi yerel kültürünü ve değerlerini korumanın önemine inanmaktadır. Yerel üreticiyi desteklemeye, organik tarımı teşvik etmeye, köy pazarlarının kurulmasına ve yerel ürünlerin tüketilmesine ön ayak olurken aynı zamanda bir turizm potansiyeli de sunmaktadır. Yerel değerlerin yaşaması ve kendini geliştirmesi için bir ortam hazırlamaktadır. Bu potansiyelin keşfedilmesini sağlamak ve turist çekmek sadece Cittaslow unvanına sahip olmakla yeterli kalmayacaktır. Şehrin tanıtımı ve pazarlaması da en doğru şekilde yapılmalıdır. Cittaslow kriterleri göz önünde bulundurulduğu zaman şehir tanıtımında çevre kuruluşlarına, gıda işletmelerine, sivil toplum ve gönüllü kuruluşlara da iş düşmektedir. Tüm bunlar yapılırken, halka bunu benimsetmek için yapılacak olan söyleşi ve etkinliklerle ilgiyi aktif tutmak ve katılımı arttırmak da hedeflenmelidir. Bölgenin tarihi eserlerinin herkes tarafından bilinirliğinin sağlanması bu amaçla tanıtımının yapılması ve tarihi eserlerin günümüzde ve gelecekte korunmasının sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Kültürel kimliğin geliştirilmesi, doğal, tarihi, dini ve kültürel değerlerin korunması sürdürülebilir şehirlerin oluşturulmasında önemli bir yer tutmaktadır. Farklı ve özgün tarzıyla, turizm sektörü için bir çekim merkezi haline

gelen şehirler aynı zamanda ana girdisini turizmden elde eden yerel sürdürülebilir ve ekonomik bir kalkınma modeli olarak karşımıza çıkmaktadır.

Bu çalışma ile yerel yönetimin, halkın çevre bilincini arttırarak, teknoloji mimarlık, mühendislik, yönetim, zanaatkarlık, çiftçilik, üretim ve akademi gibi birçok disiplinin bir arada çalışarak ortaya koydukları, bir sürdürülebilir şehir modelinin oluşmasına nasıl öncülük ettiği ve rolünün ne kadar önemli olduğu vurgulanmaya çalışıldı.

Bu doğrultuda Cittaslow'un iki sonucundan bahsetmek gerekirse birincisi şehirlerin özgün tarzlarıyla yakaladıkları başarı, ikincisi ise ülkenin diğer yerlerine kıyasla daha belirgin yerlerin yaratılmasıdır. Çevrenin korunması, ekonomik yerelleşme ve sürdürülebilirlik bölgeye kazandırılan önemli değerlerdir. Ekonomi, ekoloji ve eşitlik kavramları altında toplayabileceğimiz sürdürülebilirlik ilkeleri Cittaslow'un da olmazsa olmaz kurallarıdır. Cittaslow, bölge halkının karakterini ortaya koyar. Topraklarında yetiştirilen veya denizlerinden avlanan gıdalar ve bunların doğal, teknolojik ve mimari manzaralarla tarihsel olarak şekillendiği şehirlerdir.

Cittaslow unvanına sahip olan şehirler bu unvanın devamlılığı konusunda sorun yaşamamaları gerekmektedir. Özellikle Kıbrıs'ta siyasi iktidarların sürekli değişmesi hakim anlayışların da değişmesini beraberinde getirmektedir. Bu yüzden Cittaslow bir yerel seçim propagandası haline gelmemelidir. Bunu önlemek için de halkın bu unvanı sahiplenmesi ve yönetici isimlerin değişmesi halinde bölgeye hakim olan anlayışın değişmesini önlemiş olurlar. Cittaslow, halkın benimsediği ölçüde, yerelde var olan bir anlayıştır.

Kuzey Kıbrıs'ın içinde bulunduğu siyasi çıkmazlar, 40 yıldır süren çözümsüzlük ve ambargolar düşünüldüğü zaman Cittaslow Ağı'na dahil olmak, önemli bir çıkış noktası kazandırmıştır. Son 40 yılda Kıbrıslı Türklerin 38 hükümet değiştirdiğinden bahsetmiştik. Bu merkezi yönetim değişiklikleri yereli de etkilemekte ve ne ulusal anlamda ne de yerelde bir kalkınmanın temelleri atılamamaktadır. Bir yerel yönetim modeli oluşturan Cittaslow'un varlığı, yerelde başlayıp genele yayılmasını arzu ettiğimiz bir kalkınma anlayışını da beraberinde getirmektedir.

Herhangi bir yerli üretimini ihraç edemeyen, doğrudan uçuşlarla turist çekemeyen, kumarhane turizmine hapsolmuş, yerel değerlerini koruyamayıp bitme noktasına gelmiş bir ülke için, yerel odaklı ve belediye destekli bir kalkınma stratejisi olan Cittaslow, yeniden bir umut olmuş ve ilham veren bir yerel yönetim modeli oluşturarak Yeniboğaziçi'nden sonra Lefke de Cittaslow unvanını almış (2015) bulunmaktadır. Mehmetçik ise tez yazım süreci içerisinde adaylığı gündemde olan bir diğer şehrimizdir. Böylece Kuzey Kıbrıs içerisinde üç Cittaslow'un varlığından bahsedebiliriz.

Dönemin Yeniboğaziçi Cittaslow Genel Koordinatörü Ali Kömürcügil *"K.K.T.C.'nin içinde olduğu siyasi duruma bakıldığında muazzam bir çıkış noktasıdır Cittaslow Ağı ve bence bir hükümet politikası olması gerekir (Kömürcügil, 12.04.2016)"* demiştir. Bu noktadan hareketle K.K.T.C. içerisindeki 28 belediyenin 26'sının 50,000 nüfus barajının altında olduğunu ve Cittaslow Ağı'na başvurmada hiçbir engel olmadığını söyleyebiliriz.

Cittaslow'un bölgeye ve dolayısıyla ülkeye olan bir başka katkısı ise kazandırdığı uluslararası tanınırlık ile üretimin herhangi bir ambargoya takılmaksızın satışlarıdır. Bu durumu Kömürcügil, *"Bütün ürünlerimizi, ambargolar olmaksızın satıp/alabileceğiz."*

K.K.T.C üzerindeki ambargolar ve tanınmamışlık ihracat bakımından büyük bir yüküdür ve Cittaslow Ağı bu ambargoları bizim için ortadan kaldırmaktadır. Hem bölgemiz için hem de ülkemiz için çok büyük bir ayrıcalıktır. Kendi yetiştirdiğimiz patatesimiz, enginarımız, macunumuz, el işlerimiz ambargolar dümdüz edilip yurtdışına çıkabilecek.” diyerek anlatmaktadır. Üretimimizin doğrudan satışının olmaması ve uluslararası pazarlara giremememiz birçok üreticiyi olumsuz etkilemiş ve üretimin durma noktasına gelmesine neden olmuştur.

Turizm Bakanlığı’nın birtakım fuarlarda ülke tanıtımı için yaptığı faaliyetlerden çok daha etkili bir organizasyonun içerisindeyiz. Öngörülen turizm potansiyeli de hesaba katıldığı zaman, sadece yerel düzeyde kalmayıp adanın her bölgesine yayılması beklenen ve üretimi yeniden canlandıran Cittaslow felsefesi, yıllardır Kıbrıslıların üzerine çökmüş bulunan “çözumsuzlük buhranından” da kurtulmamızı sağlayacak alternatif bir yoldur.

Kaynakça

- Akıncı, M., (2010), **Belediye Başkanlığında 14 Yıl**, Lefkoşa, isbn:978-9963-9772-08
- Aksakoğlu, E., (2007), **Yerel Kalkınmada Katılımcı Politikalar: Çanakkale Örnek Alan Değerlendirmesi** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Teknik Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Aşıçı, A., (2012), “Sürdürülebilir Yaşam İçin Bir Dönüşüm Önerisi: Yeşil Yeni Düzen”, Ümit Şahin(ed.) **Yeşil Ekonomi**, İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, s.105-132.
- Baldemir, E., Şahin, T., Kaya, F., (2013), “Yavaş Şehir Olma Durumunun Analitik Hiyerarşi Süreci İle Değerlendirilmesi”, **Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi**, C.2, S.1, s.29-50.
- Bozlağan, R., (2005), “Sürdürülebilir Gelişme Düşüncesinin Tarihsel Arka Planı”, **Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi**, S.50, s.1011-1026.
- Çerçi, A., (2013), **Destinasyon Markalama ve Yavaş Şehir Seferihisar’ın Destinasyon Marka İmajı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Çoban, A. (2002), “Çevreciliğin İdeolojik Unsurlarının Eklemlenmesi”, **Ankara Üniversitesi SBF Dergisi**, C.57, S.13, s.3-30.
- Ekincek, S., (2014), **Sakin Şehir (Cittaslow) Yöneticilerinin Sakin Şehir Hareketine ve Sürdürülebilirliğe Yönelik Değerlendirmeleri** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Güneş, G., (2008), “Sürdürülebilir Turizm ve Türkiye”, **İz-Atılım Üniversitesi Dergisi**, S.6, s.16-19.
- Güneş, G., Arısoy, E., Arslan, E., (2015), “Cittaslow Ağına Dahil Kentler Ve Sürdürülebilir Turizm Kriterlerine Yönelik Bir Analiz”, **Doğu Karadeniz Bölgesi Sürdürülebilir Turizm Kongresi Bildiriler Kitabı**, Gümüşhane: Gümüşhane Üniversitesi Yayınları, s.311-324.
- Huetin, R., (2015) “Neden Çevresel Sürdürülebilirlik Büyük Olasılıkla Büyüyen Üretimlerle Birlikte Ulaşılabilecek Bir Hedef Değildir”, **Yeşil Ekonomi** İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, (s.21-36).
- IUCN, UNEP, WWF, (1991), **Caring For The Earth**.
- Keleş, R., (1998), **Kentbilim Terimleri Sözlüğü**, 2. Baskı, Ankara: İmge.
- Keleş, R., Hamamcı, C., Çoban, A., (2012), **Çevre Politikası**, Ankara: İmge.

Keskin, E., B., (2010), **Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış Olarak Yavaş Şehirler: Seferihisar Örneği** (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi), Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Küçük, M., Güneş, G., (2013) “*Yerel Kalkınmada Bir Etken Olarak Turizm: Yerel Sivil Toplum Kuruluşlarının Görüşleri*”, **Çağdaş Yerel Yönetimler**, C.22, S.4, s.23-50.

Mengi, A., Algan, N., (2003), **Küreselleşme Ve Yerelleşme Çağında Bölgesel Sürdürülebilir Gelişme**, Ankara: Siyasal Kitabevi.

Miralay, M., (1984), **Belediyelerimiz: Kıbrıs'ta Belediyelerin Dünyü Ve Bugünü**, Lefkoşa: K.K.T.C. İçişleri ve Sağlık Bakanlığı Yayınları.

Miralay, M., (1991). **Lefkoşa Türk Belediyesi**, Lefkoşa: Lefkoşa Belediye Yayınları.

Oktay, D., (2002), “Kuzey Kıbrıs'ta Yöresel Mimarinin Geleneklerinden Çağdaş ve Duyarlı Çevrelere Sürdürülebilirlik Bağlamında Planlama ve Tasarım”, **Mimarist**. S.6, s.67-71.

Özesmi, U., (2012), **Sürdürmek Mi Sürdürmemek Mi? Yoksa Bu Diyardan Sürülmek Mi**, Buğday Dergi, S.16, s.22-26.

Özgenç, Ö., (2012) **İdeal Toplum Düzeni Arayışında Kurgulanan Kentsel Tasarımlar, Ütopyalar Ve Yavaş Şehir Akımı** (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi/Fen Bilimleri Enstitüsü.

Palabıyık, H., (2005), "Sürdürülebilirlik ve Yerel Yönetimler: Uygulanabilirliği ve Ölçümü Üzerine", **Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-1: Reform**, H. Özgür, M. Kösecik (Ed.), Ankara: Nobel Yayınları, s. 611-627.

Samani, M., (2007), **Kıbrıs'ta Bir Sömürge Kurumu: Kavanin Meclisi** (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara: Hacettepe Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Sezgin, M., Ünüvar, Ş., (2011), **Sürdürülebilirlik ve Şehir Pazarlaması Ekseninde Yavaş Şehir**, Konya: Çizgi Kitabevi.

Sırrım, V., (2012), “Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak Sakin Şehir Hareketi Ve Türkiye'nin Potansiyeli”, **Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi**, S.4, s.119-131.

Şahin, İ., Kutlu, S., (2014), “Cittaslow: Sürdürülebilir Kalkınma Ekseninde Bir Değerlendirme”, **Journal of Tourism and Gastronomy Studies**, S.2/1, s.55-63.

Tekeli, İ., (2001), “Sürdürülebilirlik Kavramı Üzerine İrdelemeler”, **Cevat Geray’a Armağan**, Ankara: Mülkiyeliler Birliği Yayınları, s.729-746.

Weiler, R., (2015), “Yeryüzünün Varkalması İçin Küçülme” **Yeşil Ekonomi** İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, s.9-20.

Yapıcıoğlu, B., Güvenç, K., (2013), “Kuzey Kıbrıs Mekansallığının İlginç Yapısı: Endemik Kentsel Oluşumlar”, **25. Uluslararası Yapı Ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı**, s.557-564.

Yüksel, D., (2007), **Çevre, Etik, Sorumluluk Bilinci ve Karpaz**, Kıbrıs Gazetesi.

Elektronik Kaynaklar:

<http://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/birlesmis-milletler-surdurulebilir-kalkinma-hedefleri> (21.03.2016).

<http://www.cittaslow.org/> (14.05.2016).

<http://cittaslowturkiye.org/> (14.05.2016).

<http://www.devplan.org/Belediyeler/Yerel%20Yonetimler-2006-14.pdf> (08.06.2016).

<http://www.slowfood.com/> (28.05.2016).

Diğer Kaynaklar

Demir, K., (24.04.2016), Yeniboğaziçi Belediye Başkanı, Yeniboğaziçi’nde yapılan görüşme.

Kömürcügil, A., (12.04.2016), Yeniboğaziçi Cittaslow Genel Koordinatörü, Ek-1.

Yeniboğaziçi Belediye Raporları, (2011-2016).

Atakara, Cem, Sürdürülebilir Yerel Kalkınmada Belediyelerin Rolü: Yeniboğaziçi Cittaslow Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Nimet Özbek, 88 s.

Özet

Kaynakların gelecek nesillere aktarılabilmesine olanak sağlamak amacı ile ortaya çıkan sürdürülebilirlik düşüncesi, yerelde kalkınmanın da ayrılmaz bir parçası olmuş ve alternatif kalkınma stratejilerinin en önemli ilkelerinden biri halini almıştır. Belediyeler ise, yerel kalkınmanın en önemli yapıcı ve uygulayıcı organı olduğundan, kalkınma stratejileri araştırıp geliştirme çalışmalarına dahil olarak yerelde başlayıp genele yayılan bir sürdürülebilir kalkınma anlayışı içerisinde en önemli rollerden birini üstlenmiştir.

Tam bu noktada, İtalya’da doğmuş olan ve tüm dünyaya yayılan yavaş hareketinden türeyen Cittaslow uygulaması, içerisinde barındırdığı kriterler ile sürdürülebilir yerel kalkınmanın en önemli paydaşı halini almış ve belediyeler için de adeta bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın amacı ise sürdürülebilir yerel kalkınma stratejilerinden biri olan Cittaslowların incelenmesi ve Kuzey Kıbrıs’ta bulunan Yeniboğaziçi bölgesinin Cittaslow ünvanı ile yaşadığı değişimi paylaşmaktır. Çalışmanın ilk bölümlerinde kavramsal çerçeveye değinildikten sonra örnek olay olan Yeniboğaziçi bölgesi üzerinde gözlem, mülakat ve çalışma raporlarından yararlanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilirlik, Yerel Kalkınma, Sakin Şehir, Cittaslow Yeniboğaziçi, Kuzey Kıbrıs.

Atakara, Cem, The Role of Municipalities In Local Sustainable Development: The Example of Yeniboğaziçi The Cittaslow, Master's Thesis, Advisor: Asst. Prof. Nimet Özbek, 88 p.

Abstract

In order to provide an opportunity to hand down sources to the forthcoming generations, idea of renewability became essential for local developments, furthermore it has been one of the most important principles of alternative development strategies. In case of municipalities as being constructive and implementing element of the local developments, had the most crucial role for the development strategies which are involved in investigation and improving practice, starting with local to general renewable development mentality.

In this case, the idea of Cittaslow which established in Italy and spread to whole world became criteria of the renewable local developments and guided especially municipalities.

The purpose of this research is investigating Cittaslows as one of the elements of renewable local development strategies and share alteration of Yeniboğaziçi case located in Northern Cyprus, which has title of Cittaslow. First part of the dissertation touched upon conceptional frame, after that observations, interviews and working reports about example of Yeniboğaziçi has identified.

Key Words: Renewability, Local Development, Cittaslow, Yeniboğaziçi, Northern Cyprus

Ek-1: Yeniboğaziçi Cittaslow Genel Koordinatörü Ali Kömürcügil ile yapılan mülakat. (12.04.2016)

Cem Atakara: Yeniboğaziçi Cittaslow oluşumu kapsamındaki göreviniz nedir?

Ali Kömürcügil: Cittaslow projesinde genel koordinatörlük yapmaktaydım. Ayrıca belediye meclis üyeliğimin yanında mimarlar odasına da üyeyim. Mimarlar odası üyeliğimi belirttim çünkü süreçte etkili olan bir kurum oldu.

C.A.: Kıbrıs'ta Cittaslow fikrinin ortaya çıkışı ve Yeniboğaziçi deneyimi nasıl gerçekleşti?

A.K.: Dönemin mimarlar odası başkanının projeleri arasında Kıbrıs'ta bir Cittaslow oluşturma fikri vardı. Yapılan incelemeler kapsamında Yeniboğaziçi'nin bu felsefeye en uygun şehir olabileceği, potansiyeli ve uygunluğu anlaşıldı daha sonra benim de hem meclis üyesi olmam hem de mimarlar odası üyesi olmamdan dolayı, iletişimi sağlamak ve bu projeyi hayata geçirmek adına bana görev verildi.

A.K.: Daha sonra Doğu Akdeniz Üniversitesi'ne gidildi ve oradaki akademisyenler ile görüşmeler sonucunda Belediye-Mimarlar Odası – Üniversite üçlü koordinasyonu ile süreç başladı.

C.A.: Cittaslow unvanı alınana kadar nasıl bir süreç izlendi ve ne gibi çalışmalar yapıldı?

A.K.: İki senelik bir süreç oldu. İlk olarak Seferihisar'da incelemeler yaptık ve oradaki yetkililerle görüşmelerimiz oldu. Gerekli dokümanları ve kriterleri aldıktan sonra bölgeye uyarlama çalışmalarına başladık. Bölgeyi iyi bilen, tanıyan insanlardan oluşan bir çekirdek komite kurduk. Her kriter başlığı bu komitedeki insanlara bölündü ve bir bir veriler toplanmaya başlandı. Aynı zamanda yine bölgede bulunan kadın birliklerini, spor kulüplerini, sivil toplum örgütlerini, esnafları ve muhtarları toplayıp, kitle toplantıları yapıldı ve bilgi verildi. Bölge halkına nasıl bir beldede yaşamak istediklerine dair sorular sorduk.

A.K.: Topladığımız bilgilerin üniversiteye gidilip raporlanma süreci başladı. İngilizce ve Türkçe olmak üzere hazırlandı rapor ve İtalya'ya başvuru için gönderildi. Akademik altyapısı da olan bu rapor, merkez tarafından, hazırlanmış en iyi rapor seçildi. Üyeliğimiz tescilledi ve İtalya'da belgemizi aldık.

C.A.: Kriterler incelendiği zaman, Yeniboğaziçi'nin durumu ve kriterlere uygunluğu nasıl gözükmekteydi?

A.K.: Kıbrıs bu proje için biçilmiş kaftandır. Doğasının çok bozulmamış olması, tarım altyapısı, tarihi eserlerin mevcudiyeti, ilkimi ile çok uygun bir yer. İlk bakışta bile, yüzde 50 -60 civarında kriteri sağlayabiliyorduk. Tabi altyapı ile ilgili kriterlerde sıkıntılarımız vardı ama bunlar çözülmeyecek işler değildi.

Yeniboğaziçi buram buram Kıbrıs kokan bir yer. Yemek kültürü olsun, doğası olsun, müziği,dili, sakinliği olsun Kıbrıs'ı çok net yansıtan bir bölge.

C.A.: Ne gibi projeler hazırlanmaktaydı?

A.K.: İlk başta kısa-orta-uzun vadeli aksiyon planları hazırlandı.

Bisiklet ve yaya yolları için güzergahlar belirlendi, ağır vasıtaların şehrin içine girmeden gidebileceği farklı yollar çıkarıldı, turistik rotalar haritalandırıldı hatta çoğuna finansman da sağlandı

Atıl durumda olan bir alanın yeşillendirilerek “engelsiz park” projesi tasarlandı ve Avrupa Birliği hibe programlarına başvurularak finansmanı sağlandı.

Meclis başkanlığı ile birlikte atık yağların ayrıştırılma projesi

Turizm Bakanlığı ortaklığında yürüyüş yolları parkurları.

Salamis antik kentinde dalış turizminin geliştirilmesi, Köy meydanının trafiğe kapatılıp yayalaştırma projesi, arıtma tesislerinin kurulması

Bölgede Cittaslow Ofisi yapılması için eskiden tiyatro binası olarak kullanılan ama şimdi atıl durumda olan tarihi bir bina vardı bu binayı tadilata alıp ofis olarak projelendirdik.

C.A.: Tüm bunlar yaşanırken diğer taraftan ülkenin içinde olduğu politik durumdan ötürü Güney Kıbrıs'ta bir tepkiyle karşılandı bu durum. Bunu nasıl yaşadınız bu süreçte?

A.K.: Ciddi oranda bir Rum-Yunan lobiciliği ile karşılaştık. Bunun üzerine dönemin Cittaslow ağı başkanı ve beraberindeki heyetle birlikte bölgeyi ziyarete geldiler. Ayrıca Cumhurbaşkanı, Başbakan ve Ticaret Odası ile görüşmelerde bulundular. Bölgeyi gezip, insanlarla tanıştıkça, kültürü, doğayı gördükçe verdikleri belgenin kesinliğinden emin oldular ve kafalarında herhangi bir soru işareti kalmadan gittiler.

Mavi bayrak almak için girişimlerimiz olduğu zaman engel olundu çünkü Kıbrıs için başvuruyu Güney'de bir yere yapmak gerekiyordu bu da engel teşkil etti bizim için.

C.A.: Yeniboğaziçi'nin Cittaslow Ağı'na katılmasının Kıbrıs için ne derece önemli olduğundan bahsedelim biraz.

A.K.: Tabi ki. Biz ilk başta bunu insanlarla konuşurken, anlatırken, diğer Cittaslowların bizim kardeş belediyelerimiz de olduğunu vurguluyorduk aynı zamanda. Bütün ürünlerimizi, ambargolar olmaksızın satıp / alabileceğimizi anlatıyorduk. KKTC üzerindeki ambargolar ve tanınmamışlık ihracat bakımından büyük bir yüküdür ve Cittaslow Ağı bu ambargoları bizim için ortadan kaldırmaktadır.

Hem bölgemiz için hem de ülkemiz için çok büyük bir ayrıcalıktır. KKTC tarihinde ilk defa kendi adımız ve bayrağımız ile uluslararası bir kuruluşun üyesi olduk. Kendi yetiştirdiğimiz patatesimiz, enginarımız, macunumuz, el işlerimiz ambargolar dümdüz edilip yurtdışına çıkabilecek.

KKTC'nin içinde olduğu siyasi duruma bakıldığında muazzam bir çıkış noktasıdır Cittaslow Ağı ve bence bir hükümet politikası olması gerekir.

C.A.: Turizm açısından da değerlendirirsek, bu ağın içinde olmak turizm potansiyelini ne ölçüde artırır?

A.K.: Büyük bir katkısı var. Sadece bu ağ içerisindeki bölgeleri ziyaret eden turlar ve turistler var. Turizm Bakanlığının birtakım fuarlarda ülke tanıtımı için yaptığı faaliyetlerden çok daha etkili bir organizasyonun içerisindeyiz. Ayrıca bisiklet ve yürüyüş yolları projelerinin tamamlanmasıyla daha da artacaktır. Bölgedeki tarihi eserlerin tek tek tadilata alınması ve tamamlanmasıyla turistik açıdan büyük bir önem kazanacaktır. Ve bölgeye gelen turist sadece bölge için değil ada için bir kazançtır.

Turist bölgeye geldiği zaman yediği yemeğin katkısız olduğundan, soluduğu havanın temiz olduğundan, girdiği denizin güzelliğinden emin olarak gelecek. Cittaslow belgesi bunun garantisi verir ve bu garanti bölgeye turist çekmektedir.

Cittaslow kriterleri katı değildir, bir rehberdir aslında. Sen onları kendi bölgeye iklimine göre düzenlemektesin. Felsefesini, mantığını aldıktan sonra kendine uyarlayabilmektesin.

C.A.: Son olarak belediyelerin rolü nedir bütün bu aşamalarda?

A.K.: Belediyeye endeksli bir yapı söz konusudur. Yerel otorite belediyedir. Yasal mevzuat gereklidir. Çöp toplama saatinden ilaçlama saatlerine kadar belediye işin içindedir. Sadece sivil toplum örgütleri olarak bu projeyi yürütmek zordur. Ayrıca personel desteği göz ardı edilemez. Bu felsefe belirli bir oranda benimsendikten sonra belediyeye çok da bağlı kalınmadan da birtakım işler yürüyebilir. Çünkü halkın katılımı çok önemlidir fakat ilk başta bir yerel kalkınma modeli olarak Sakin Şehri kurgularken belediyenin önemli rolü vardır.

Son olarak üniversite ve mimarlar odası ile güzel bir ilişki yakaladık, çok güzel işler yaptık, tüm bunların siyasi çalkantılara kurban gitmemesi için güçlü bir irade lazımdır. Lefke Belediyesi de Cittaslow Ağı'na katıldı. Aday şehirlerimiz de mevcuttur. Umarım bundan sonraki süreç hem bölgeye hem tüm adaya olumlu yansır.

Ek:2 Fotoğraflar

Fotoğraf 1: Yeniboğaziçi Şehrini Cittaslow belgesi (orjinal, 21.04.2016).

Fotoğraf 2: Yeniboğaziçi'nde bulunan Cittaslow ofisi (orjinal, 21.04.2016).

Fotoğraf 3: Yeniboğaziçi sınırında bulunan tabela (orjinal, 21.04.2016).

Fotoğraf 4: Köy pazarı ilanı (Yeniboğaziçi Belediye arşivi, 2016).

Fotoğraf 5: Köy pazarından bir görüntü (Yeniboğaziçi Belediye arşivi, 2016).

Fotoğraf 6: Toprak Ana (Terra Madre) etkinlik afişi (Yeniboğaziçi Belediye arşivi, 2016).

SÖYLEŞİ

Yerel Tohumlar, Yerel Tatlar ve Toprağa Sahip Çıkanlar

Katılımcılar : Ulusal Tohum Takas Merkezi Ali Özirmak,
Slow Food Foça Zeytindalı Gül Girişmen,
Yer : Yeniboğaziçi Cittaslow Ofisi.
Tarih : 10 Ekim 2015 Cumartesi
Saat : 15 : 00

Fotoğraf 7: Söyleşi ilanı (Yeniboğaziçi Belediye arşivi, 2016).

Fotoğraf 8: Söyleşiden bir görüntü (Yeniboğaziçi Belediye arşivi, 2016).

Fotoğraf 9: Belediye Parkı (orjinal, 21.04.2016).

Fotoğraf 10: Köy pazarı (Yeniboğaziçi Belediye arşivi, 2016).